

Introduktion

Rådet for Socialt Udsatte fik i oktober 2013 meningsmålingsinstituttet Epinion til at spørge et repræsentativt udsnit af danskerne om deres syn på socialt udsatte. Hvordan ser den danske befolkning egentlig på socialt udsatte – er der socialt udsatte, hvem er socialt udsatte, hvor vigtigt er det at gøre noget for socialt udsatte, og er indsatsen prioriteret højt nok af det danske samfund? Den undersøgelse har Rådet bedt Epinion om at gentage. I løbet af oktober 2015 spurgte Epinion 1.013 repræsentativt udvalgte danskere om præcis de samme spørgsmål som i 2013. Resultatet af undersøgelsen foreligger nu og udvalgte resultater præsenteres i denne publikation.

Idéen bag, at Epinion har spurgt om præcis de samme spørgsmål, er naturligvis det komparative potentiale i materialet. Er der sket nogen interessante forskydninger og forandringer i danskernes holdning til og syn på socialt udsatte i samfundet? I løbet af de seneste to-tre år, har vi både fået en ny regering og oplevet nogle meget markante politiske reformer (fx kontanthjælpsloftet fra 2015 og kontanthjælpsreformen fra 2013), der direkte eller indirekte har indflydelse på socialt udsattes tilværelse samt på spørgsmålet om, hvor mange personer, vi skal regne med i gruppen af socialt udsatte. Vil disse politiske ændringer aftegne sig i danskernes holdninger til socialt udsatte? I materialet er sammenligningen mellem de to målinger taget med, der hvor man kan observere interessante forskydninger. Andre steder præsenteres sammenligningen på tværs i 2015-målingen mellem de forskellige respondentkategorier, fx alder eller politisk observans. Og derudover taler 2015-tallene deres eget interessante sprog:

72 % af danskerne synes, at social udsathed er et problem i Danmark. Dét tal repræsenterer faktisk en bemærkelsesværdig konsistens i danskernes holdning set over de to år – i 2013 var tallet 71 procent. I et land, som med rette bryster sig af et bredt og veludviklet velfærdssamfund må det alligevel siges at være overraskende mange, der mener, at socialt udsathed er et problem i Danmark. Måske drejer det sig om, at mange danskere mener, at vi kunne gøre det bedre for socialt udsatte? At *netop* fordi, vi er et velhavende samfund med mange ressourcer, så burde socialt udsathed ikke være dét fremtrædende problem, som det øjensynligt er i manges øjne?

Ser man på danskernes opfattelser af årsagerne til, at mennesker er socialt udsatte er det en udbredt opfattelse, at *uheld* spiller en afgørende rolle i udsattes skæbner og tilværelser. Hele 48 % af danskerne svarer, at uheld er skyld i, at der er nogen her i landet, der lider nød. Det er en stigning fra 39 % i 2013. Samtidig mener 41 %, at det er fordi, at der er uretfærdighed i vores samfund. Her ser man også en interessant iagttagelse, når man sammenligner respondenternes alder og svar: Jo yngre respondenter er, jo større tendens til at fokusere på uheld som forklaringsfaktor. Og at der bevægelse blandt yngre menneskers opfattelse af socialt udsatte, kan man forvise sig om, når man ser på deres syn på hjemløse: Andelen af unge, der angiver at få dårlig samvittighed, når de ser en hjemløse, er steget fra 20 % i 2013 til 44 % i 2015 – en vældig markant udvikling.

Danskernes holdninger til forskellige grupper af udsathed giver et meget klart billede af, at det ikke er alle grupper, der bliver set med milde øjne på af danskerne. Hjemløse har historisk været et meget stærkt symbol, som folk oplever med en overvældende grad af

sympati. Mens stofmisbrugere får en anderledes hård medfart, når man spørger danskerne. Sammenlign fx hvor mange, der oplever at blive "frastødt", når de møder helholdsvis en hjemløs og en stofmisbruger på gaden: 11 % mod 38 %. Samtidig bliver 13 % "utryg", når de møder en hjemløse på gaden, mens tallet for den samme situation med en stofmisbruger er 53 %. Altså 53 % af danskerne bliver utrygge, når de møder en stofmisbruger på gaden. Pudsigt nok er stigningen i frastødelse og utryghed overfor stofmisbrugere størst blandt de unge grupper – altså dem, vi før så fik meget dårlig samvittighed, når de mødte en hjemløs.

En sidste interessant iagttagelse, man ikke kan undgå at bemærke: I associationsanalysen er flygtninge/indvandrere blevet et begreb, som danskerne associerer med "socialt udsatte". 17 % af de adspurgte nævner således flygtninge, når de bliver bedt om at svare på, hvad "socialt udsatte" får dem til at tænke på. Det er en markant stigning fra 2013, hvor flygtninge/indvandrere slet ikke spillede en rolle i danskernes bevidsthed – når de blev bedt om at forholde sig til "socialt udsatte". Det er selvfølgelig nok en afspejling af de den helt aktuelle europæiske situation og af billeder fra de danske motorveje i august. Men ikke desto mindre understreger det den pointe, at de danske politikere nu har endnu flere udfordringer at forholde sig til, når det fx kommer til boligsituationen og at hjælpe folk ud af fattigdom.

Det er bare et par af de mange interessante iagttagelser, man kan gøre, når man bladrer gennem materialet. Men dyk selv ned i tabellernes univers og find mange flere interessante og tankevækkende syn på socialt udsathed i Danmark i 2015.

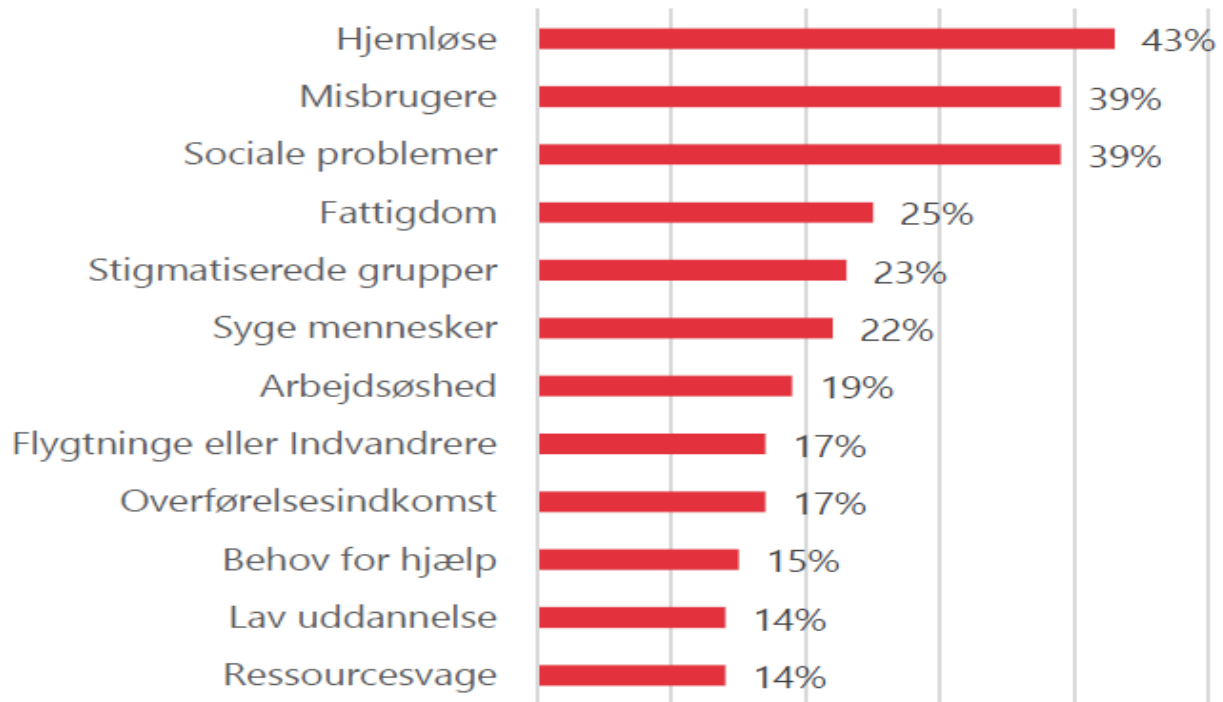
5.februar 2016

Sekretariatet for Rådet for Socialt Udsatte

Hvis intet andet er nævnt, er kilden til figurer og tabeller Epinion for Rådet for Socialt Udsatte

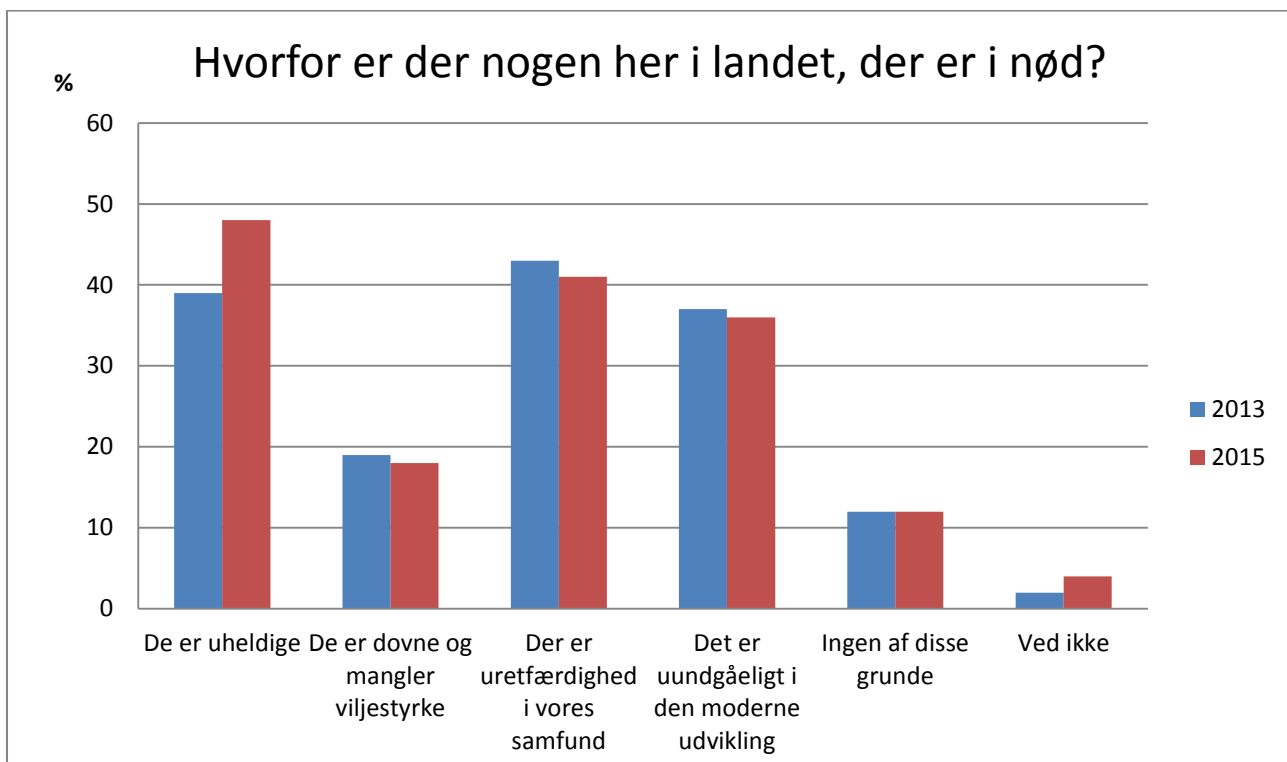
Hvad falder dig umiddelbart ind, når du tænker på socialt udsatte?

Fordeling af associationer på de mest fremtrædende kategorier

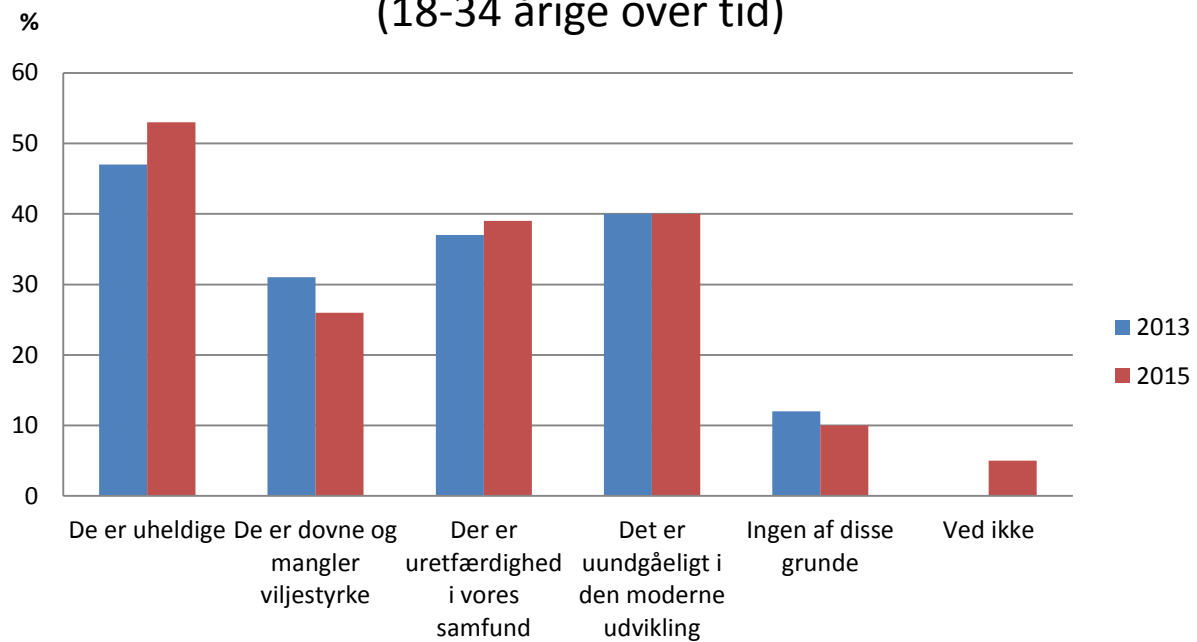

Associationer kan relaterer sig til flere kategorier på en gang, og derfor summere det til mere end 100%. Samlet summerer det sig til 293%.

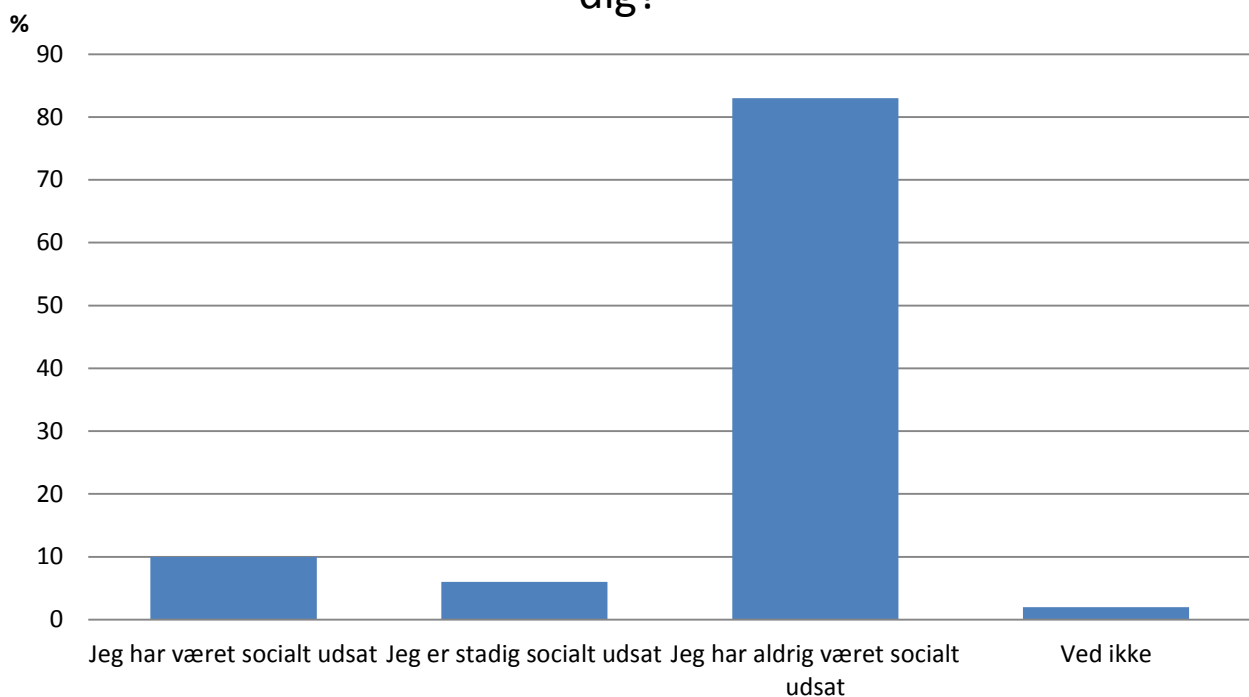
N = 1013 (3689 associationer)

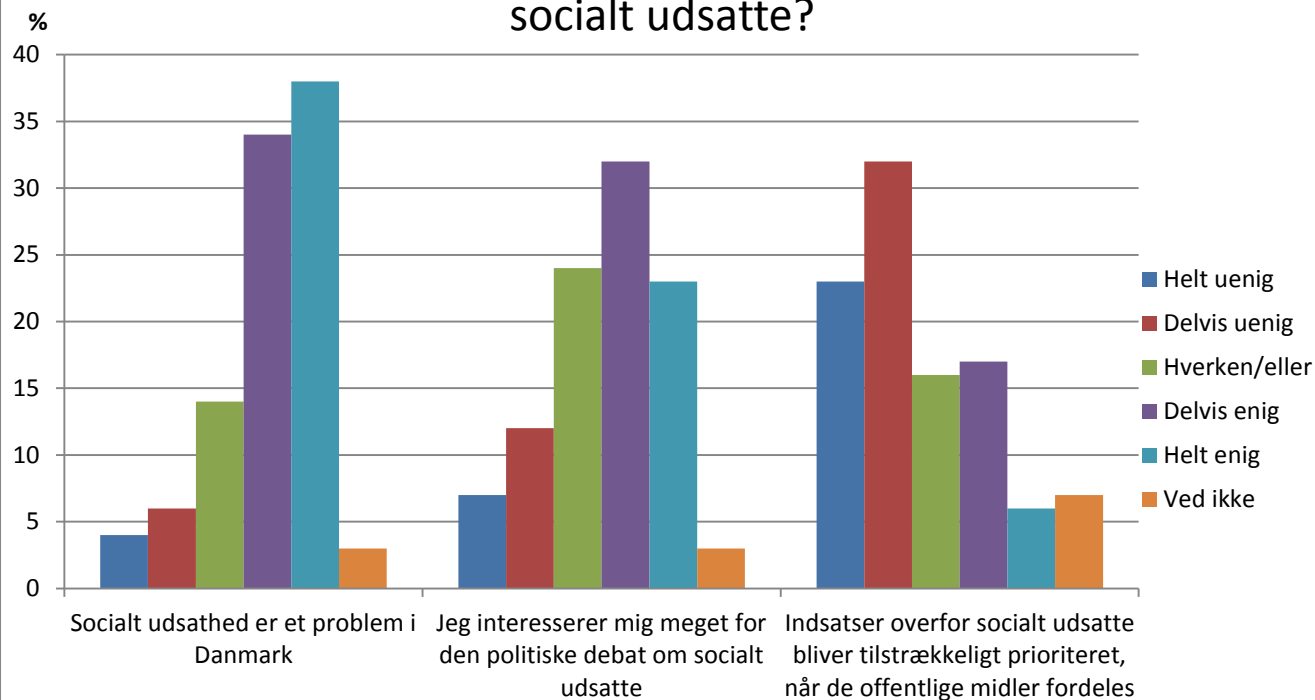
Hvorfor er der nogen her i landet, der er i nød? (18-34 årige over tid)

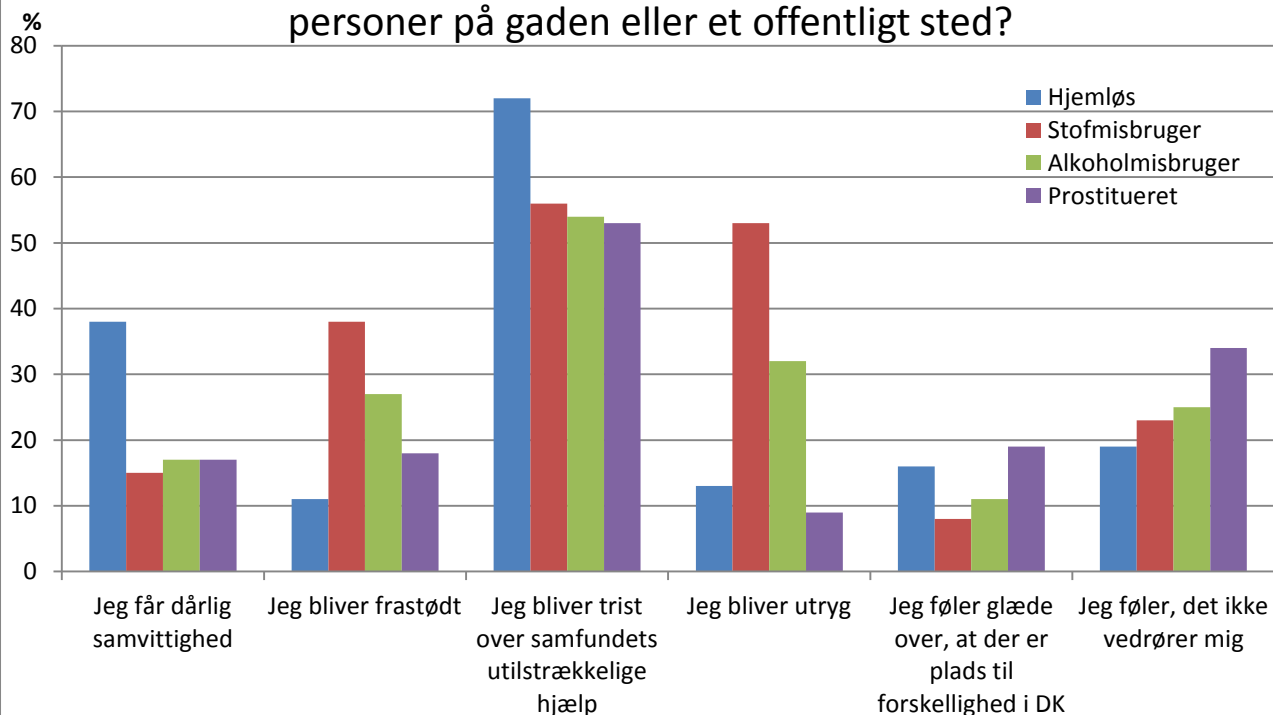
Hvilket af nedenstående udsagn passer så bedst på dig?

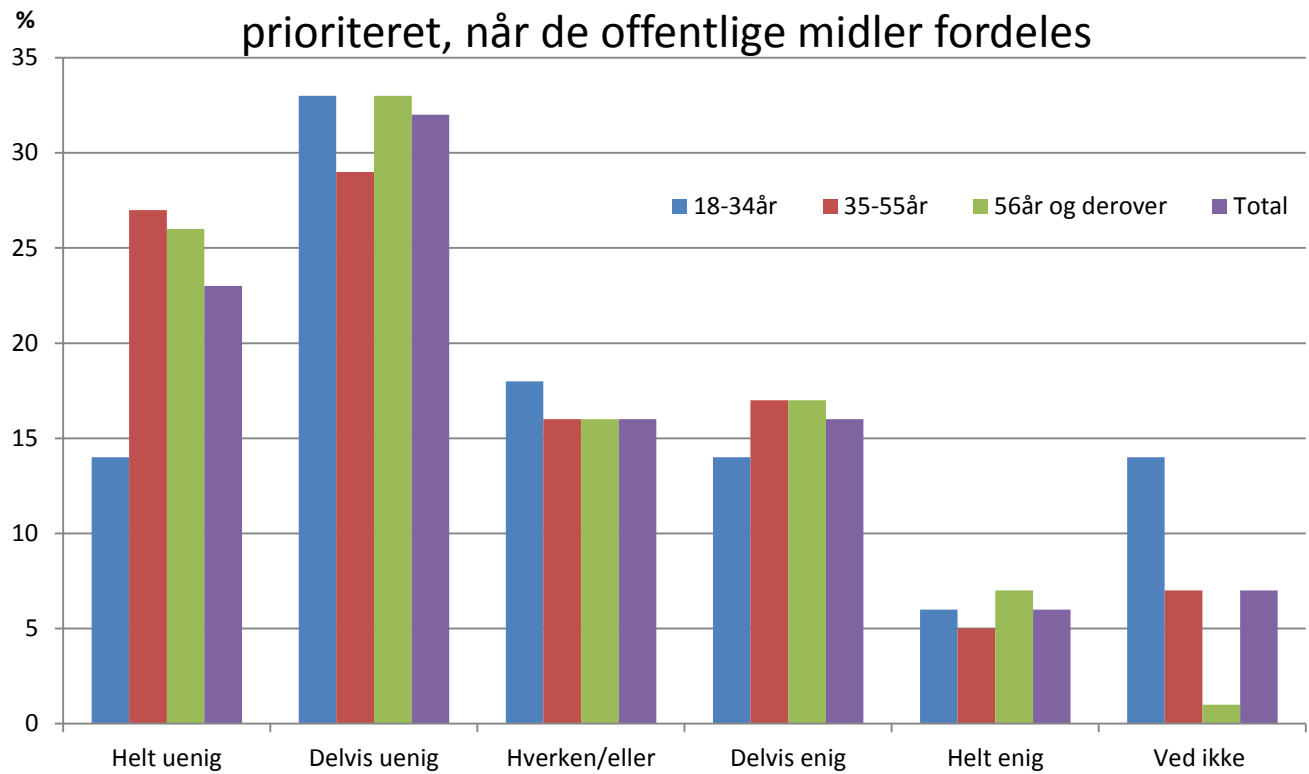
Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om socialt udsatte?

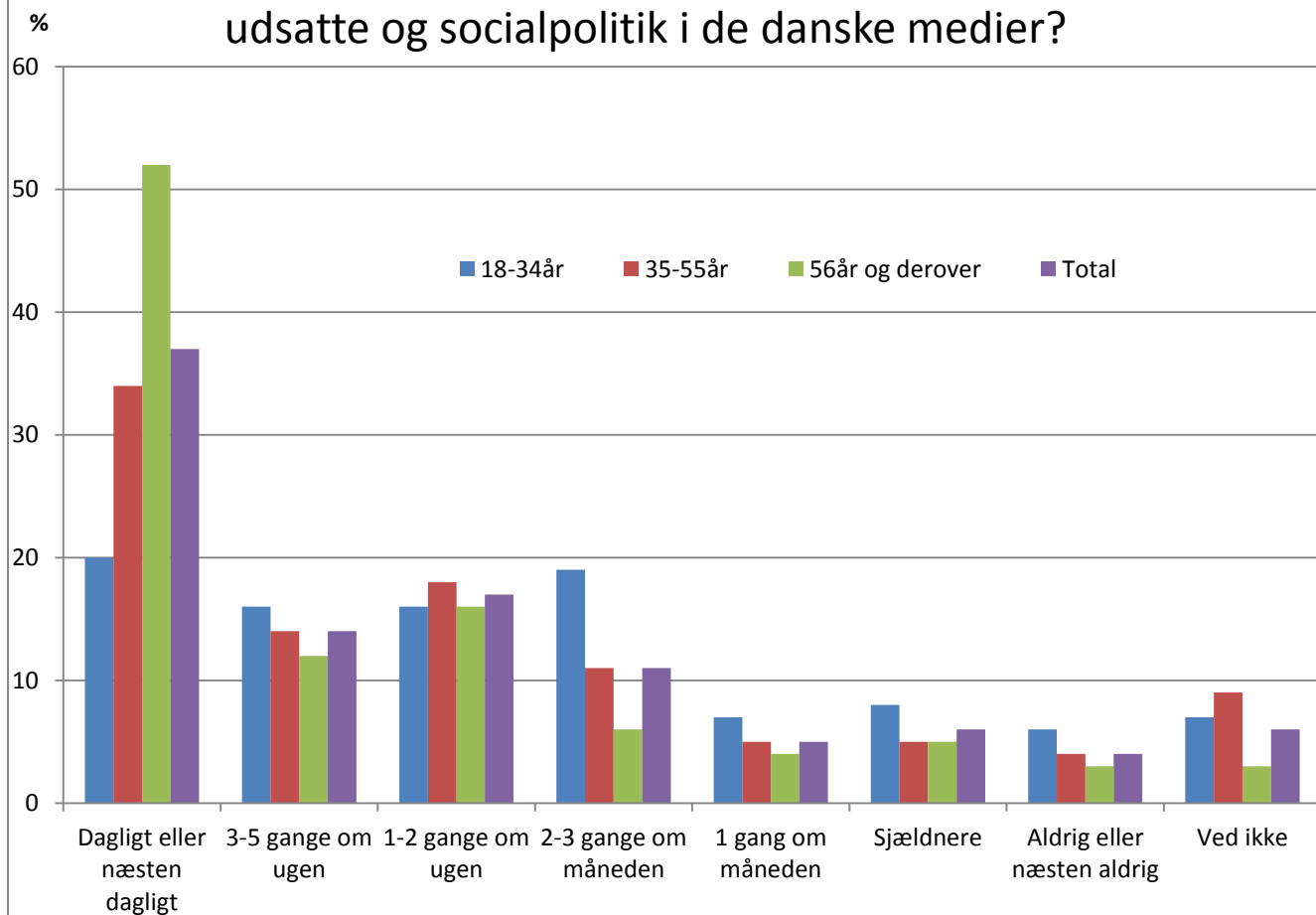
Oplever du nogle af disse følelser, hvis du ser følgende personer på gaden eller et offentligt sted?

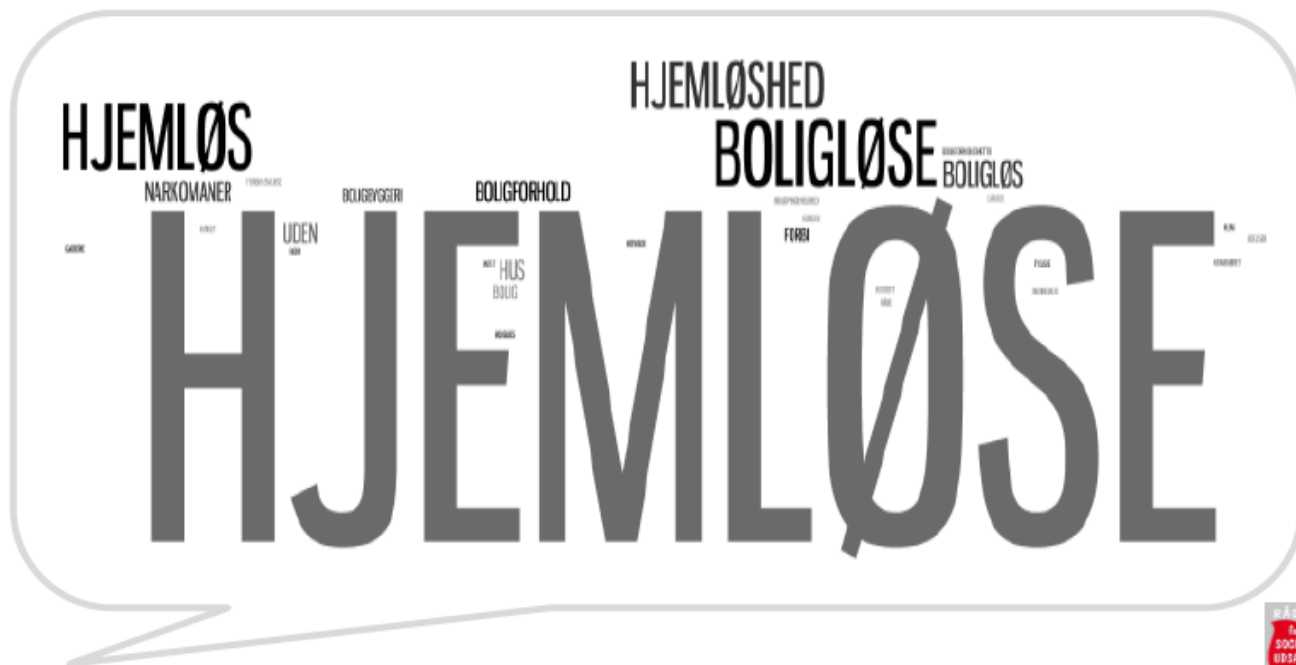
Indsatser overfor socialt udsatte bliver tilstrækkeligt prioriteret, når de offentlige midler fordeles

Hvor hyppigt følger du med i nyheder om socialt udsatte og socialpolitik i de danske medier?

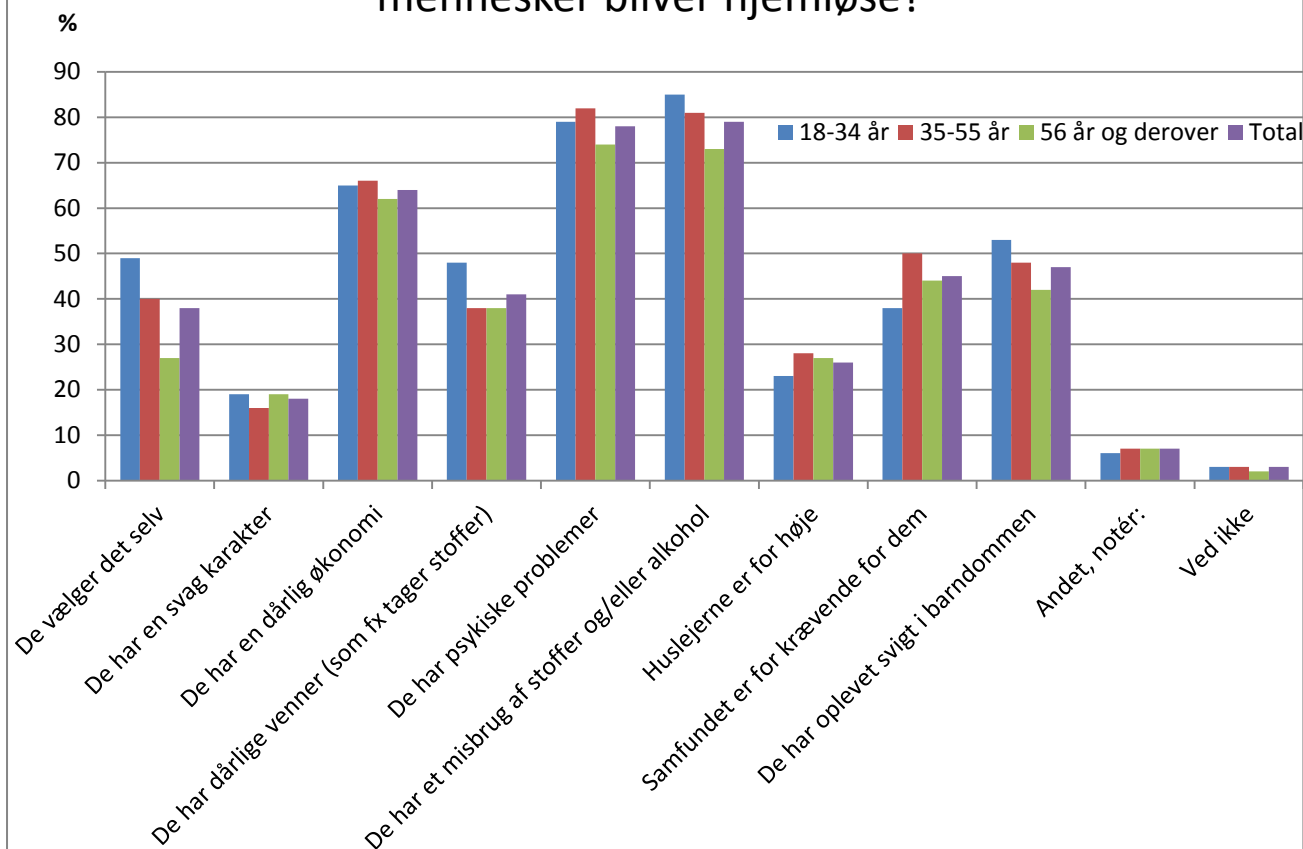
ASSOCIATIONER OM SOCIALT UDSATTE: HJEMLØSE

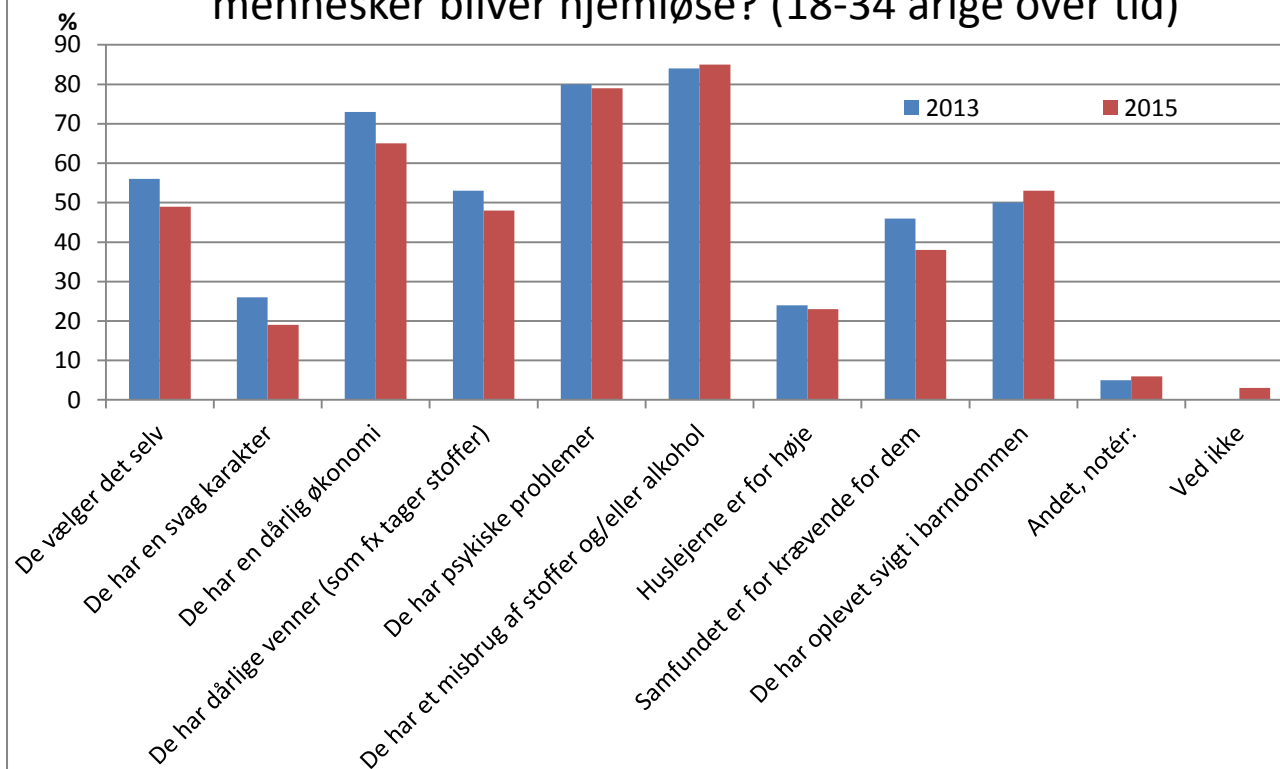
Jo større skriftstørrelse jo flere gange optræder ordet

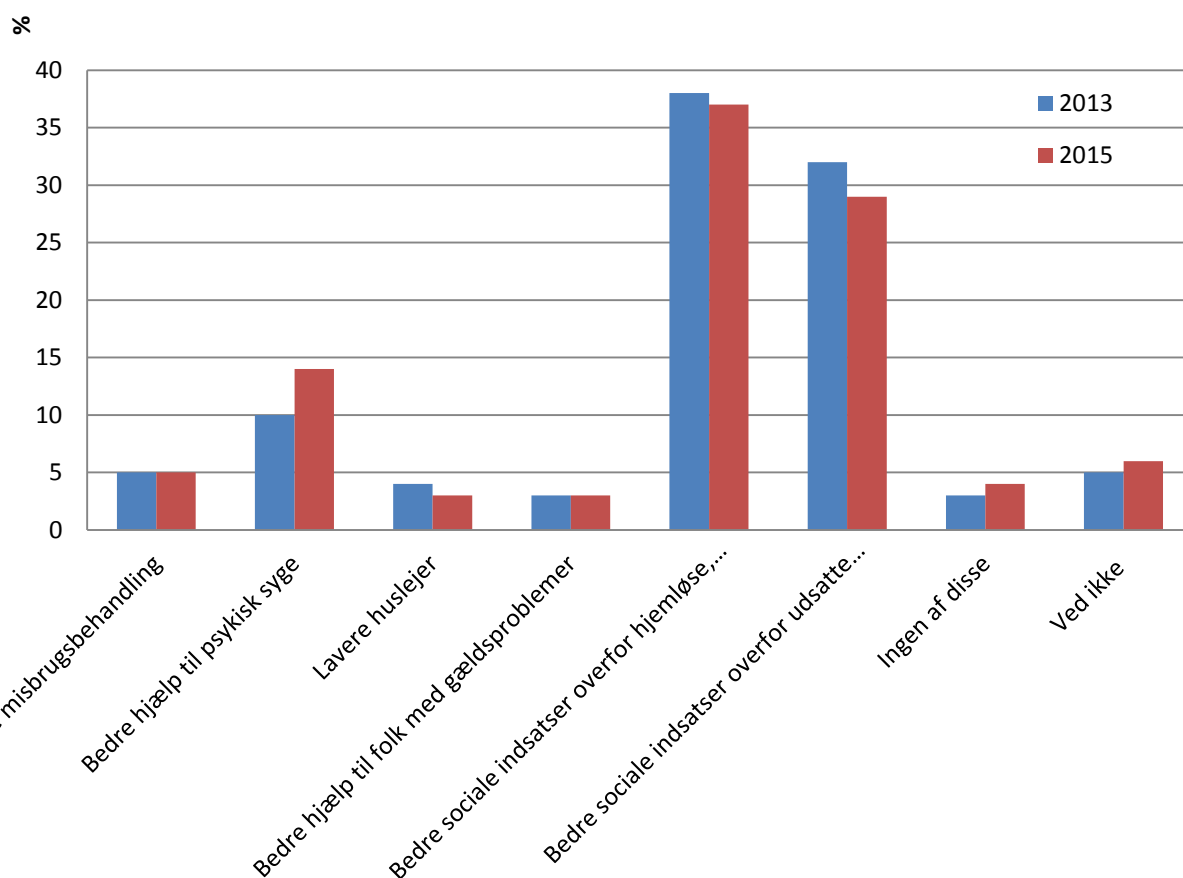
Hvilke af følgende årsager tror du kan føre til, at mennesker bliver hjemløse?

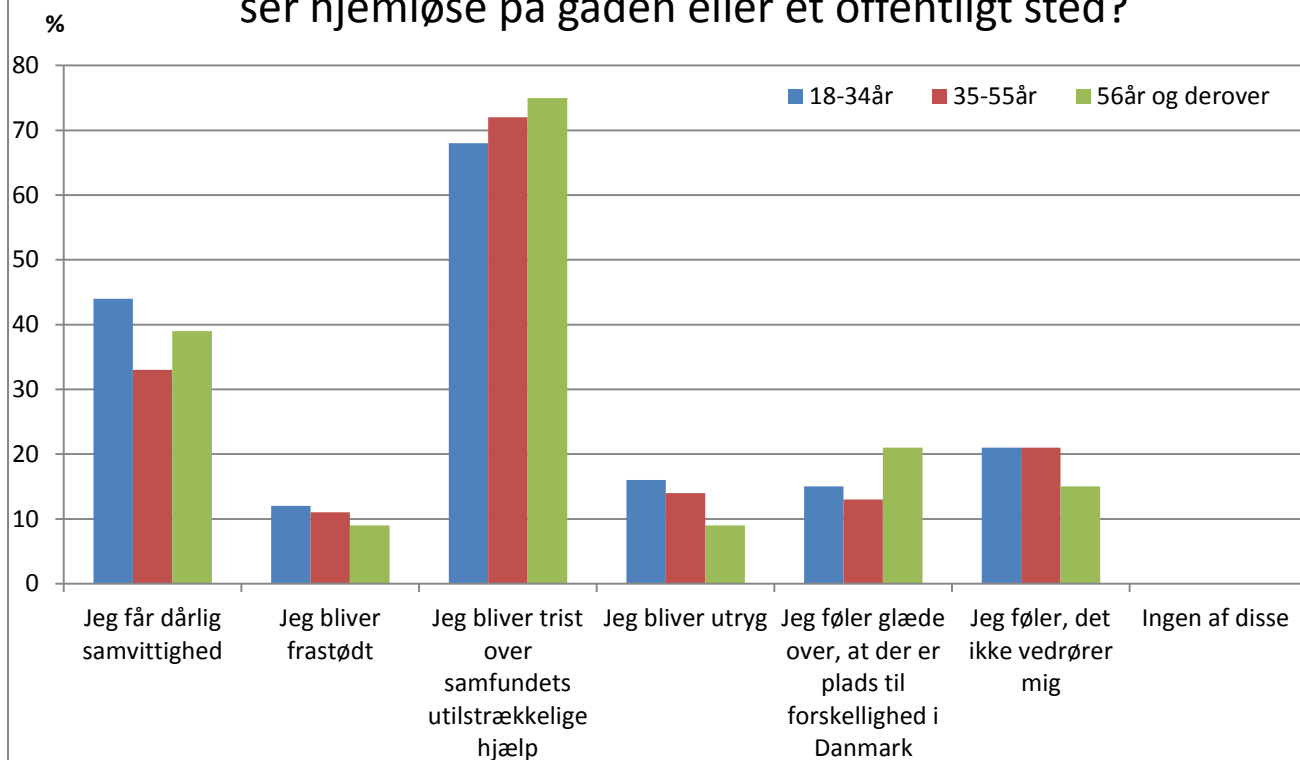
Hvilke af følgende årsager tror du kan føre til, at mennesker bliver hjemløse? (18-34 årige over tid)

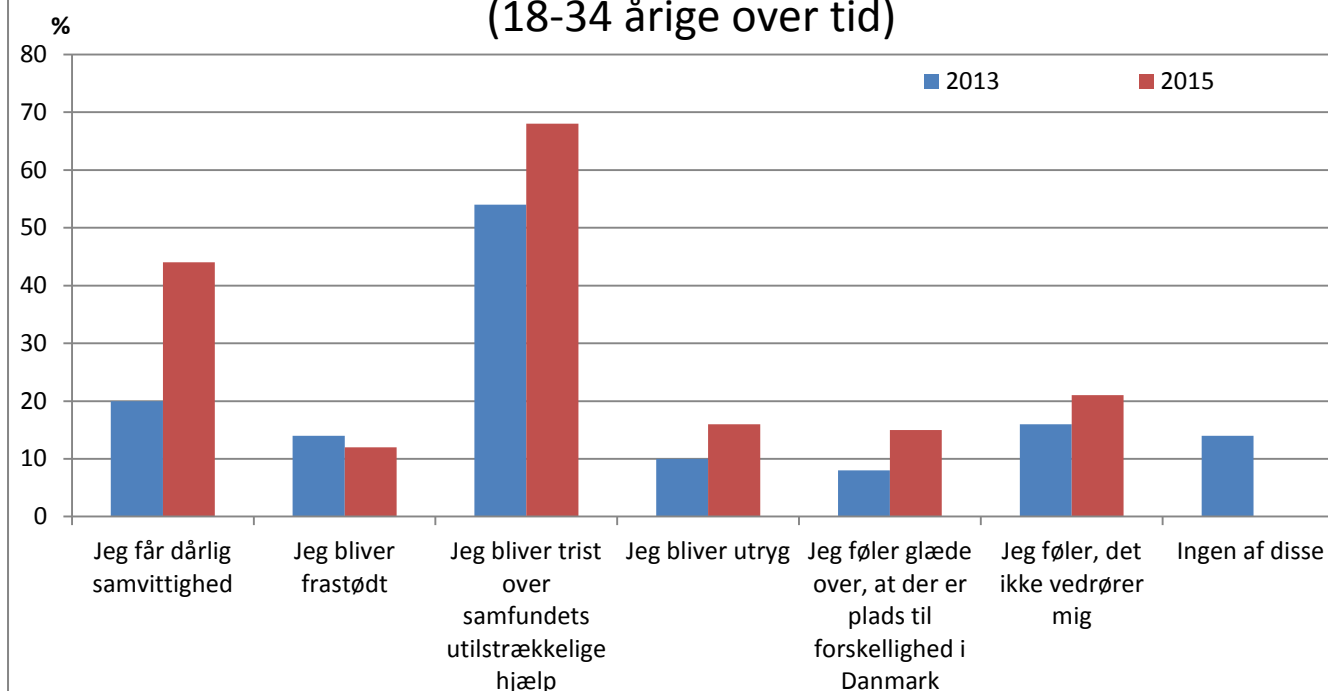
Hvis du skal vælge ét tiltag, hvad mener du så vil have den største effekt i forhold til at nedbringe antallet af hjemløse i Danmark?

Oplever du nogle af nedenstående følelser, hvis du ser hjemløse på gaden eller et offentligt sted?

Oplever du nogle af nedenstående følelser, hvis du ser hjemløse på gaden eller et offentligt sted? (18-34 årige over tid)

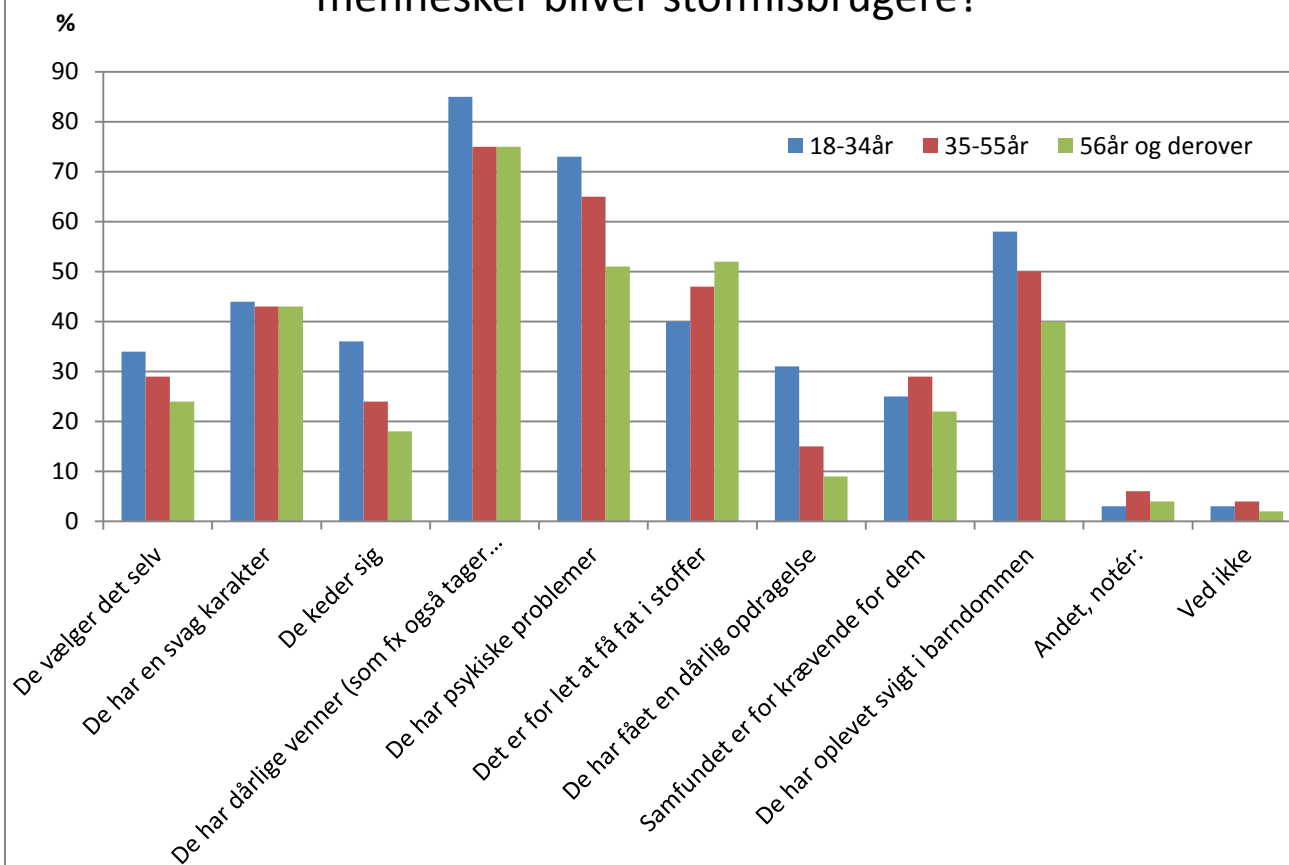
ASSOCIATIONER OM STOFMISBRUGERE

Hvilke associationer har folk om stofmisbrugere?

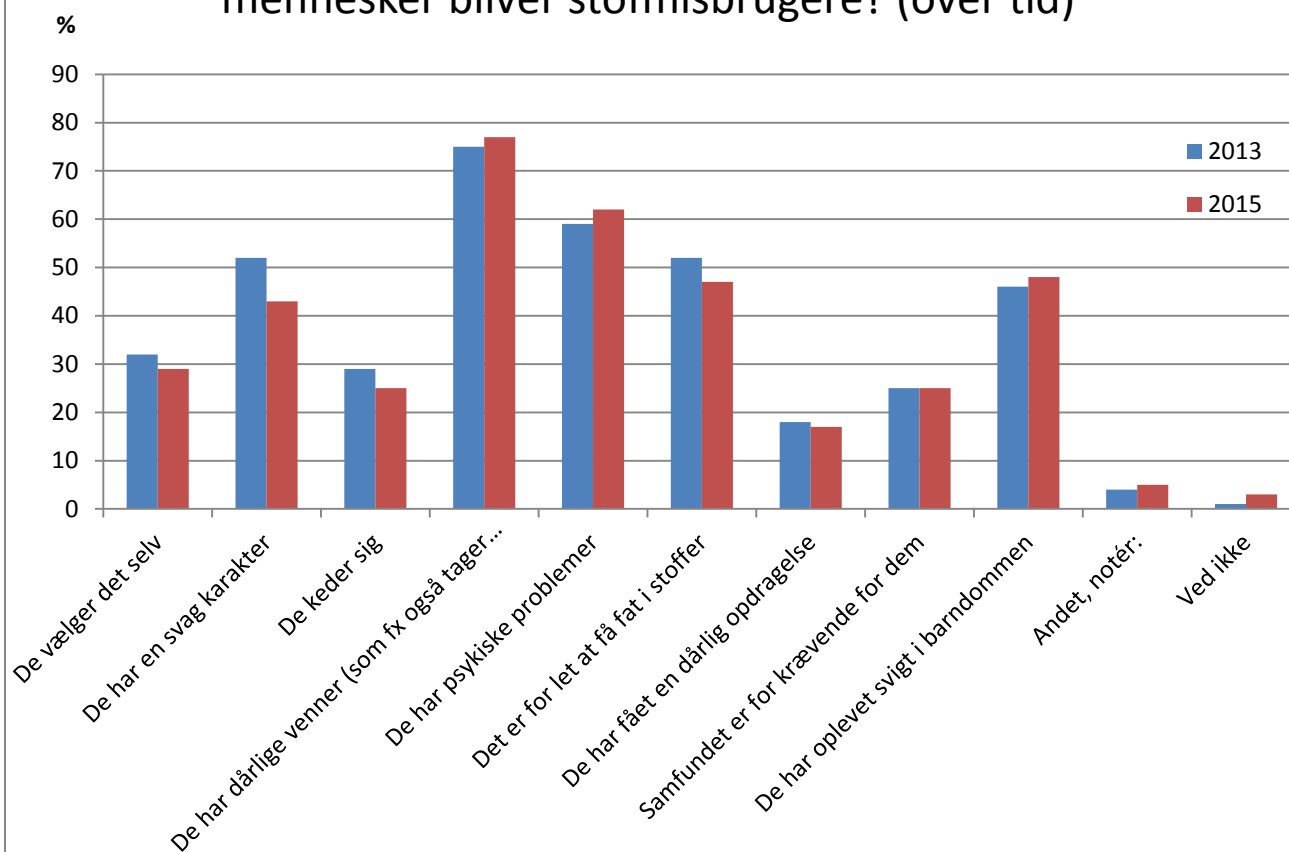

Jo større skriftstørrelse jo flere gange optræder ordet

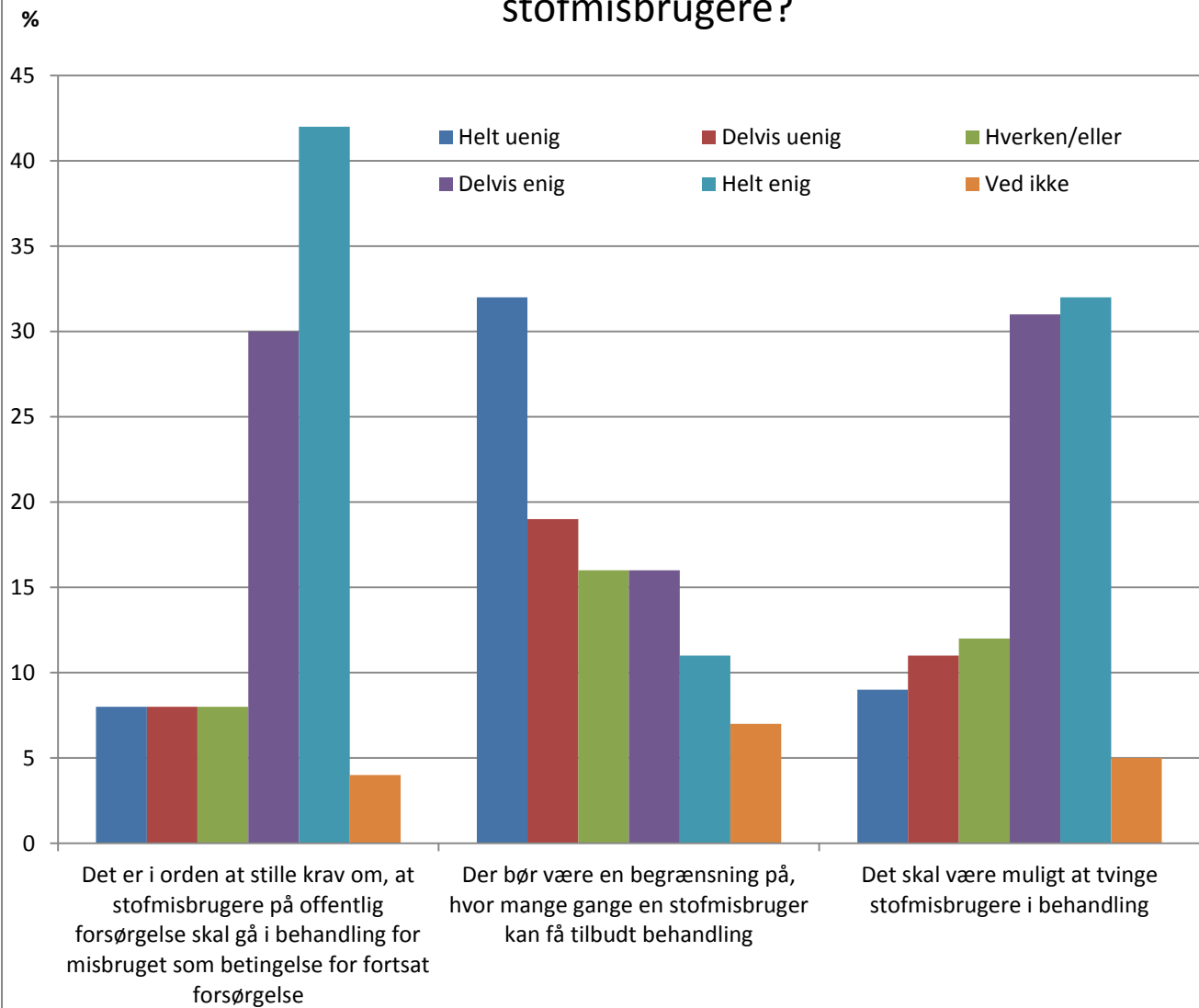
Hvilke af følgende årsager tror du kan føre til, at mennesker bliver stofmisbrugere?

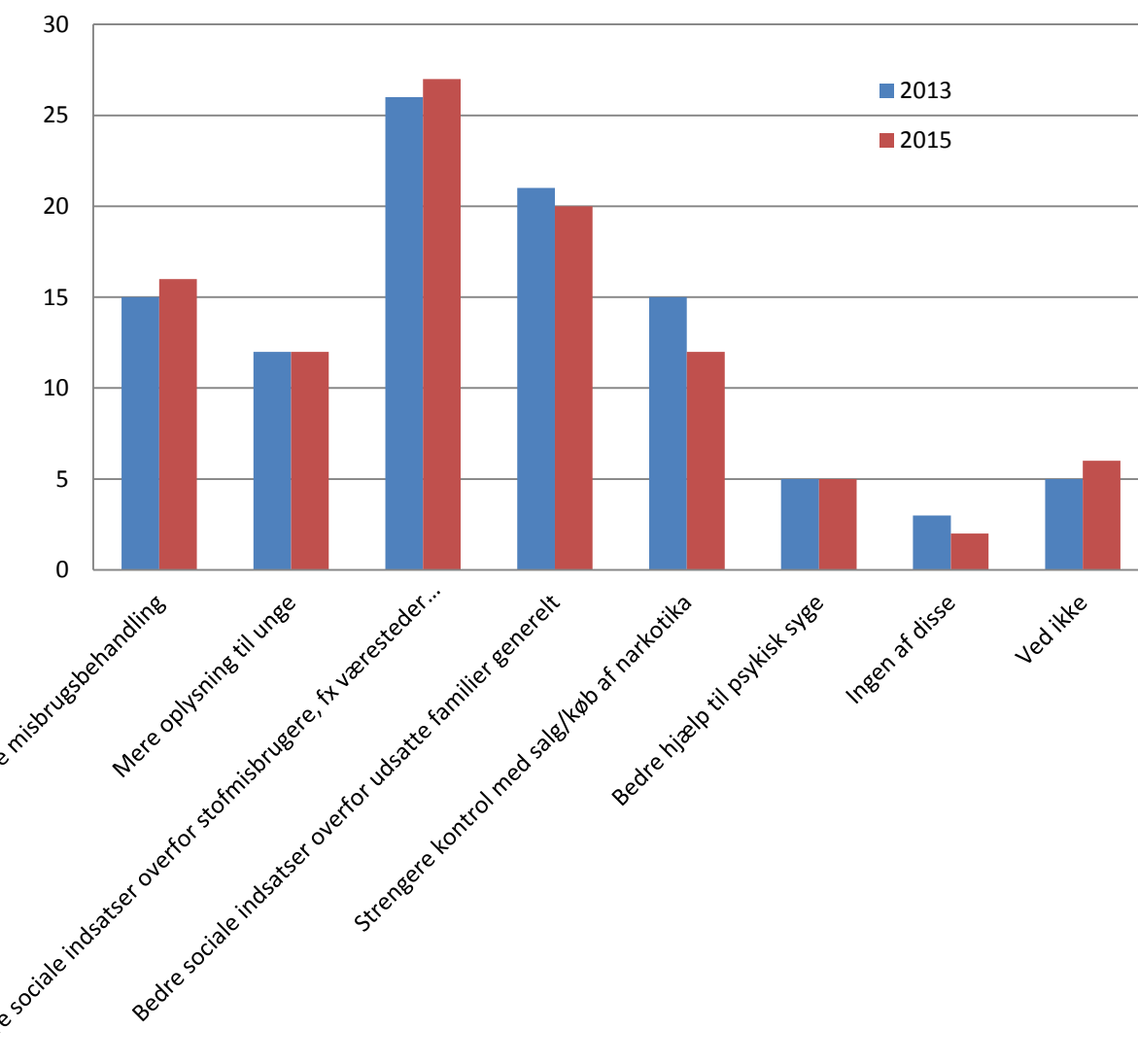
Hvilke af følgende årsager tror du kan føre til, at mennesker bliver stofmisbrugere? (over tid)

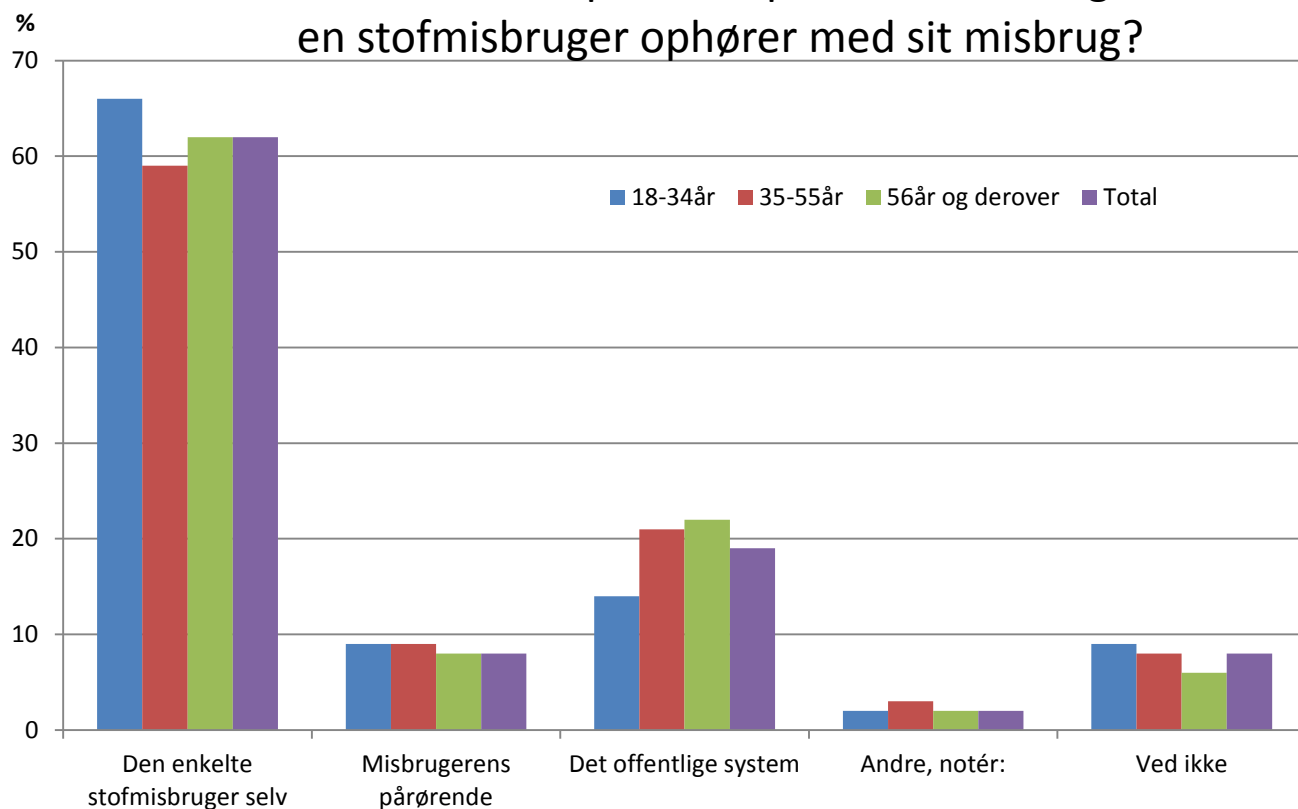
Hvor enig eller uenig du er i følgende udsagn om stofmisbrugere?

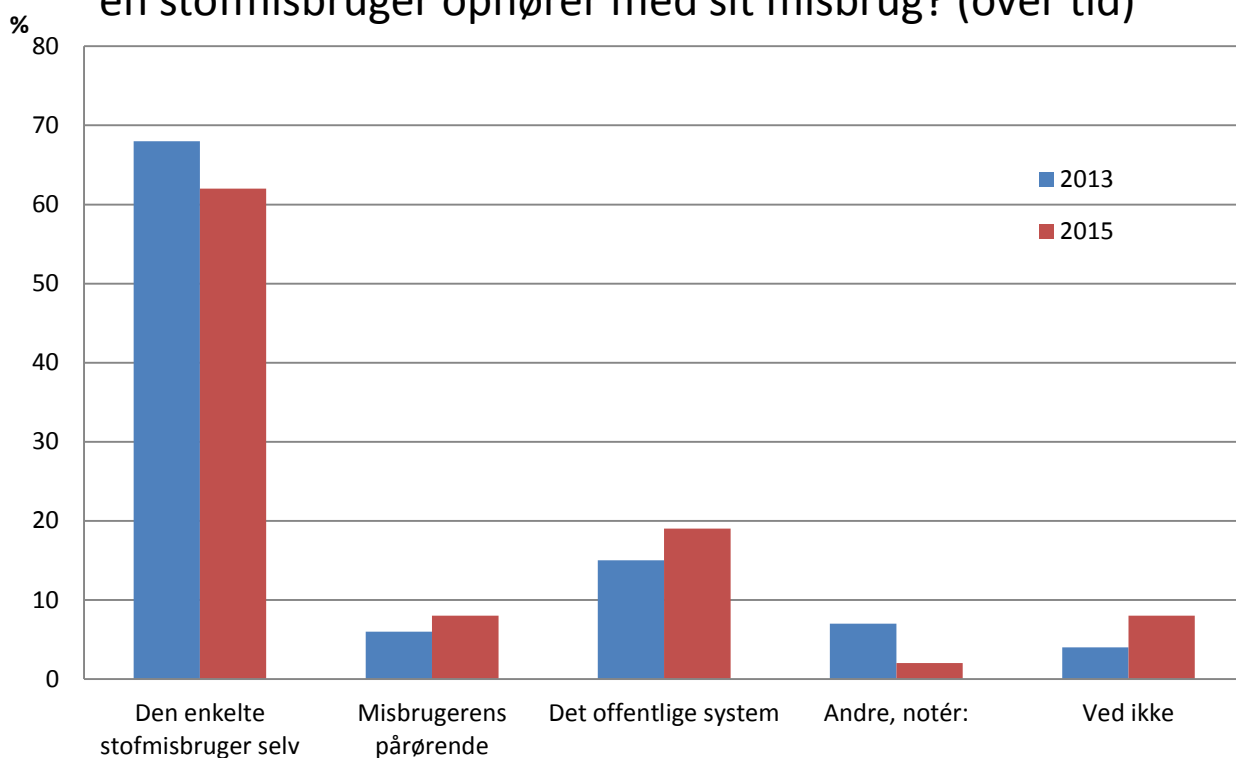
Hvis du skal vælge ét af følgende tiltag, hvad mener du så vil have den største effekt i forhold til at nedbringe antallet af stofmisbrugere i Danmark?

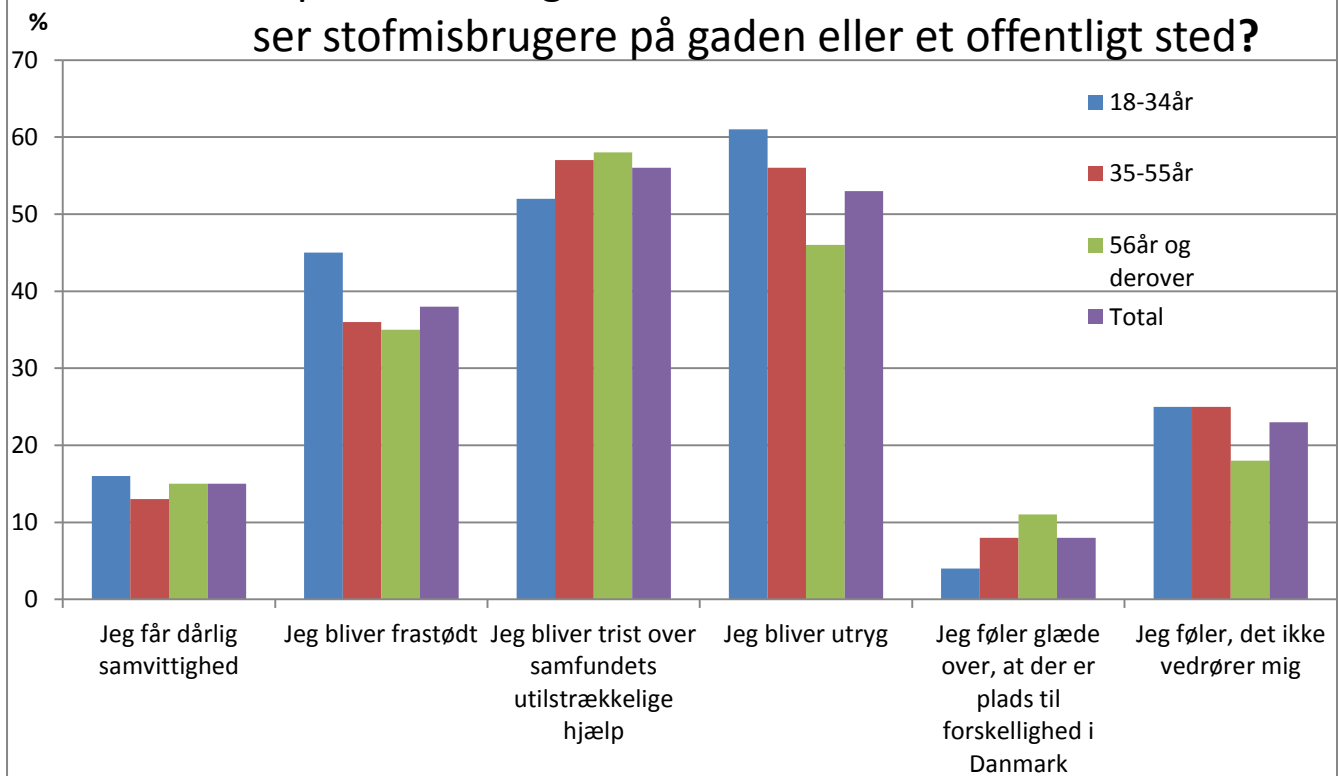
Hvem er efter din opfattelse primært ansvarlig for, at en stofmisbruger ophører med sit misbrug?

Hvem er efter din opfattelse primært ansvarlig for, at en stofmisbruger ophører med sit misbrug? (over tid)

Oplever du nogle af nedenstående følelser, hvis du ser stofmisbrugere på gaden eller et offentligt sted?

ASSOCIATIONER OM ALKOHOLMISBRUGERE

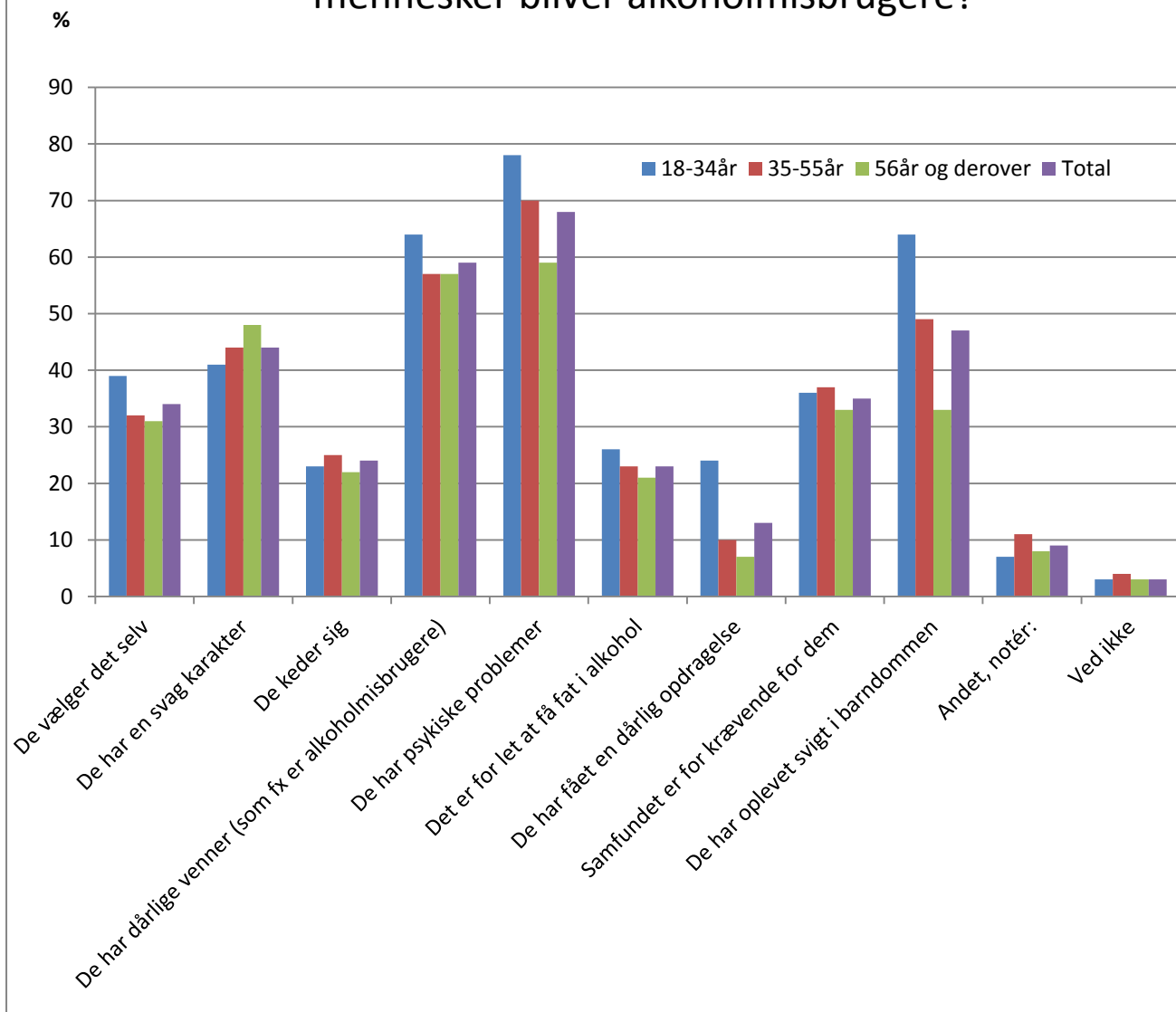
Hvilke associationer har folk om alkoholmisbrugere?

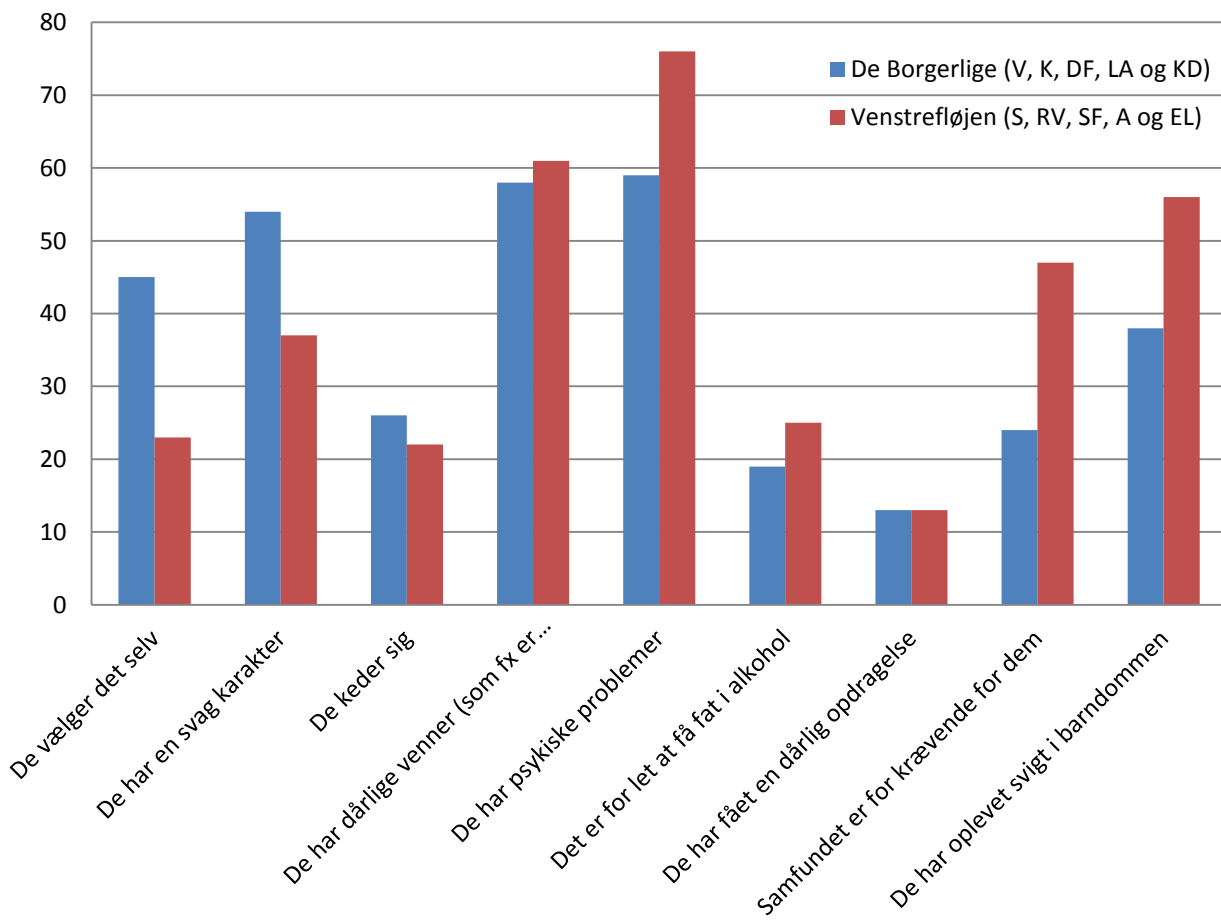
Jo større skriftstørrelse jo flere gange optræder ordet

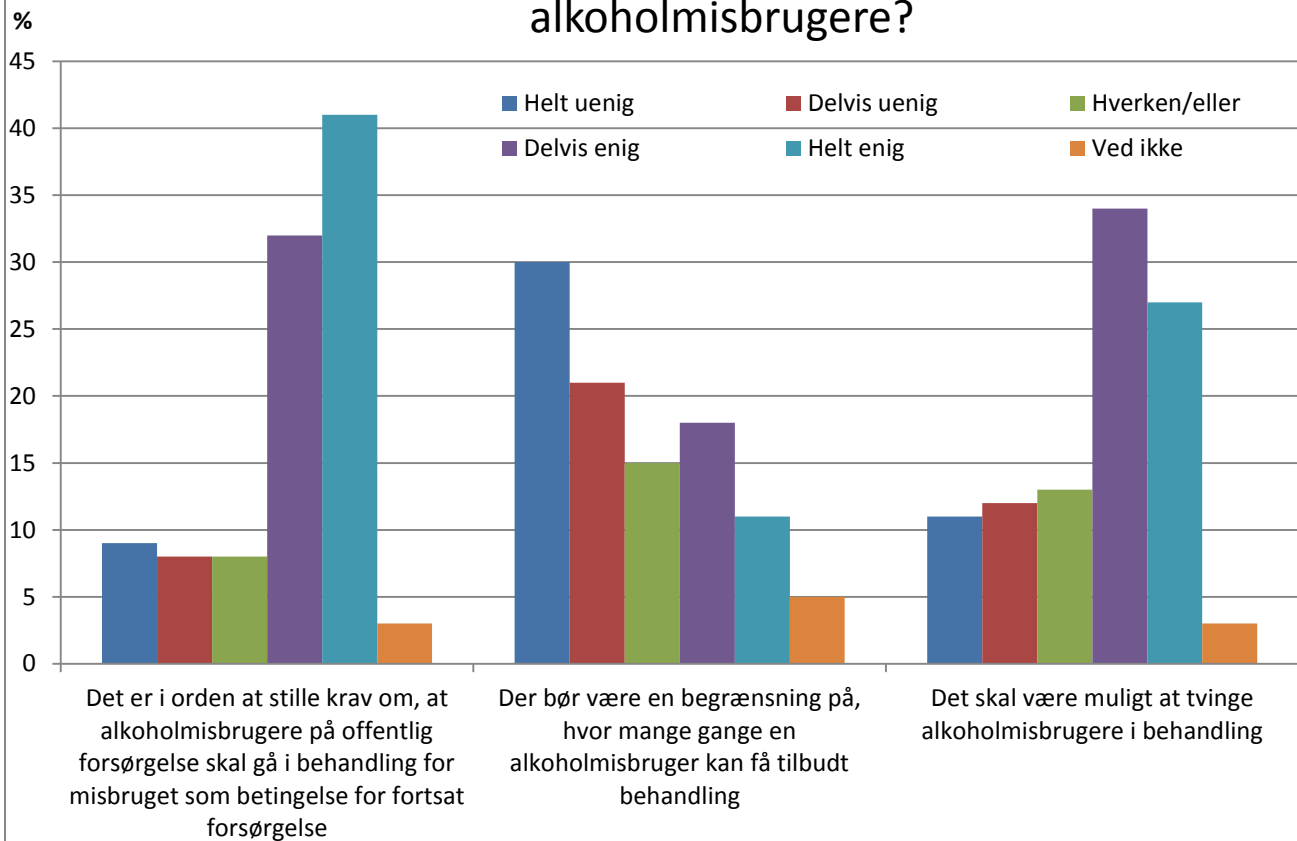
Hvilke af følgende årsager tror du kan føre til, at mennesker bliver alkoholmisbrugere?

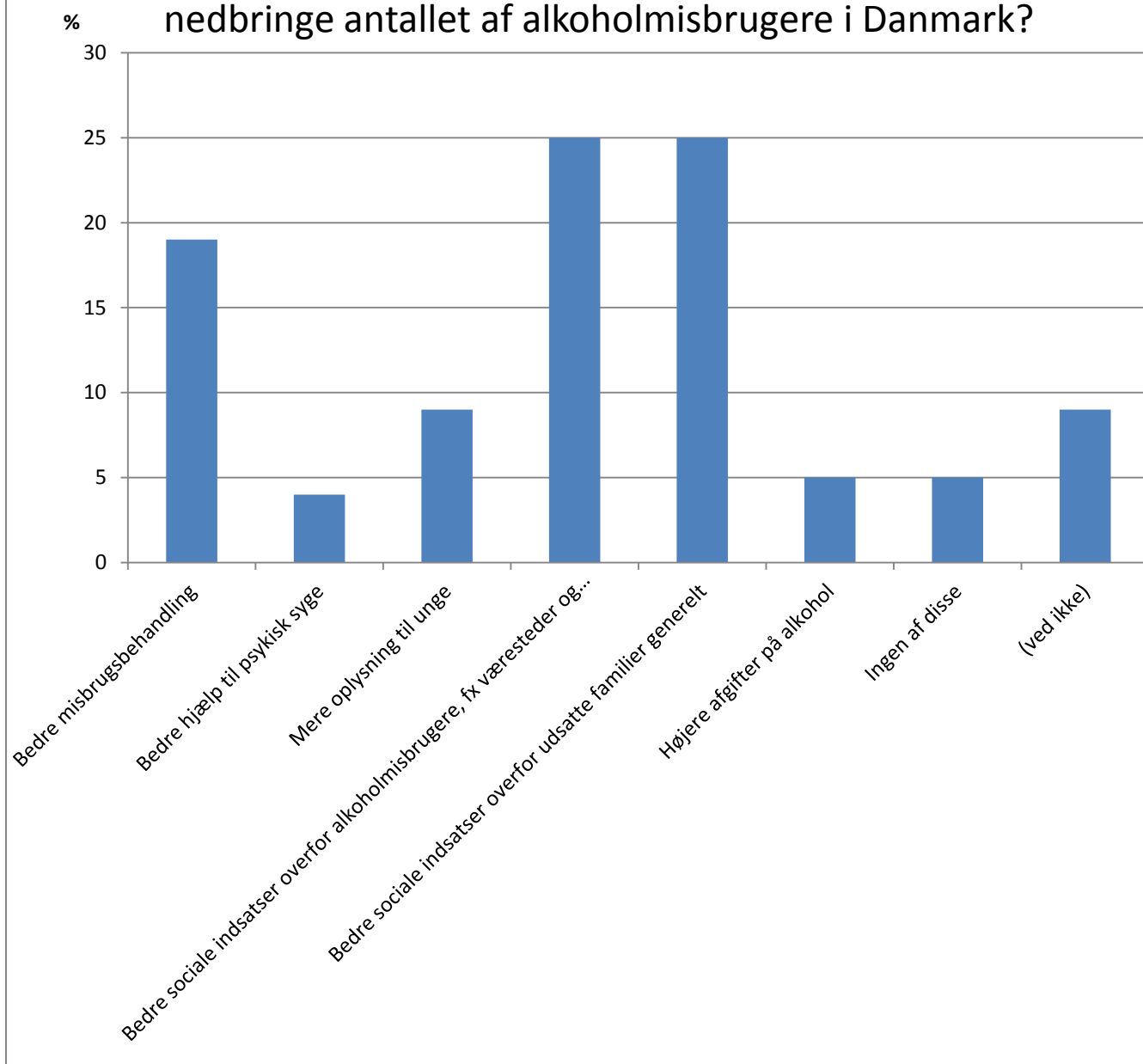
Hvilke af følgende årsager tror du kan føre til, at mennesker bliver alkoholmisbrugere?

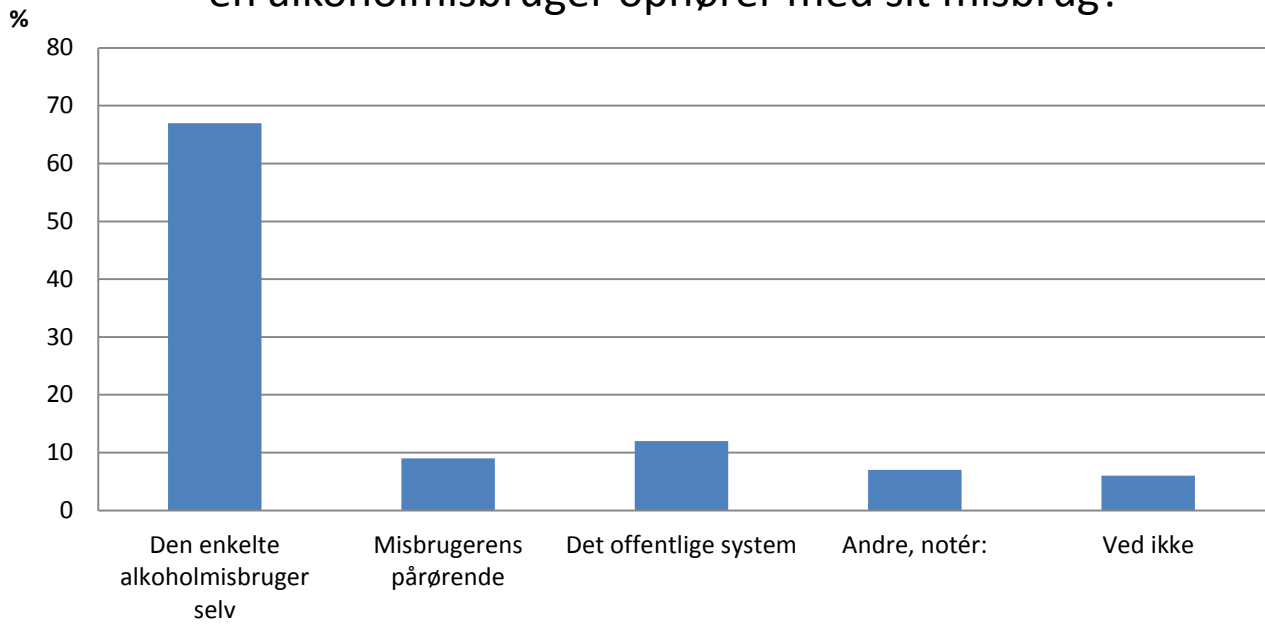
Hvor enig eller uenig du er i følgende udsagn om alkoholmisbrugere?

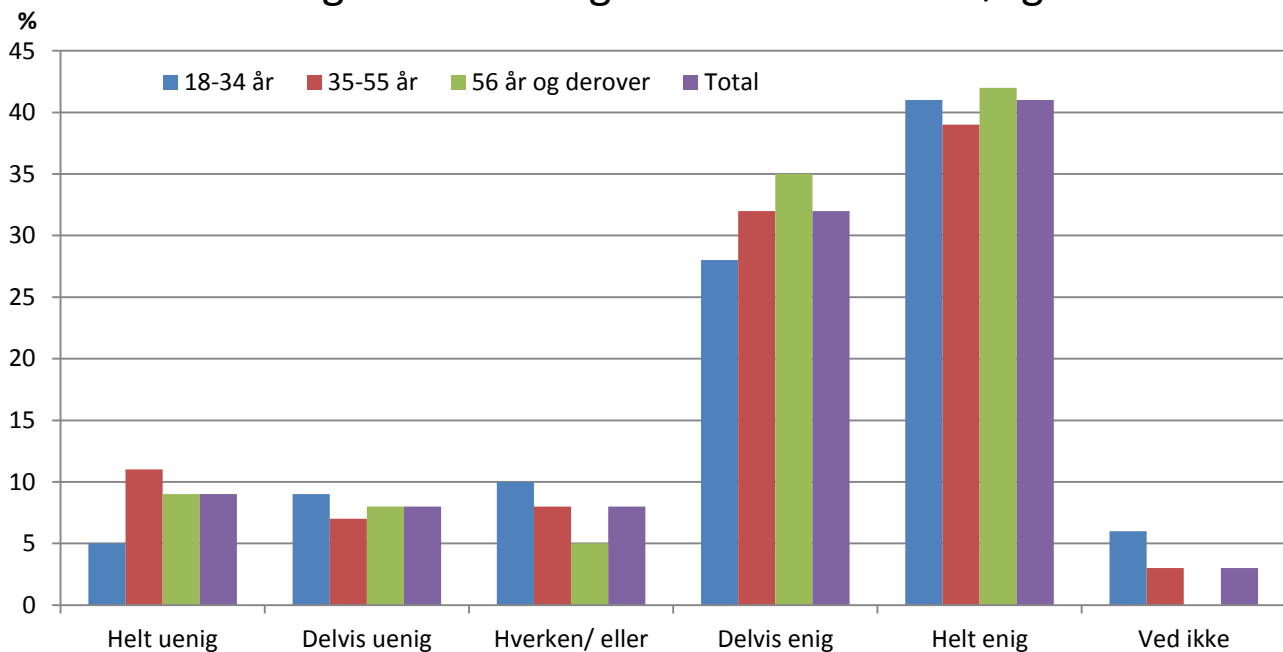
Hvis du skal vælge ét af følgende tiltag, hvad mener du så vil have den største effekt i forhold til at nedbringe antallet af alkoholmisbrugere i Danmark?

Hvem er efter din opfattelse primært ansvarlig for, at en alkoholmisbruger ophører med sit misbrug?

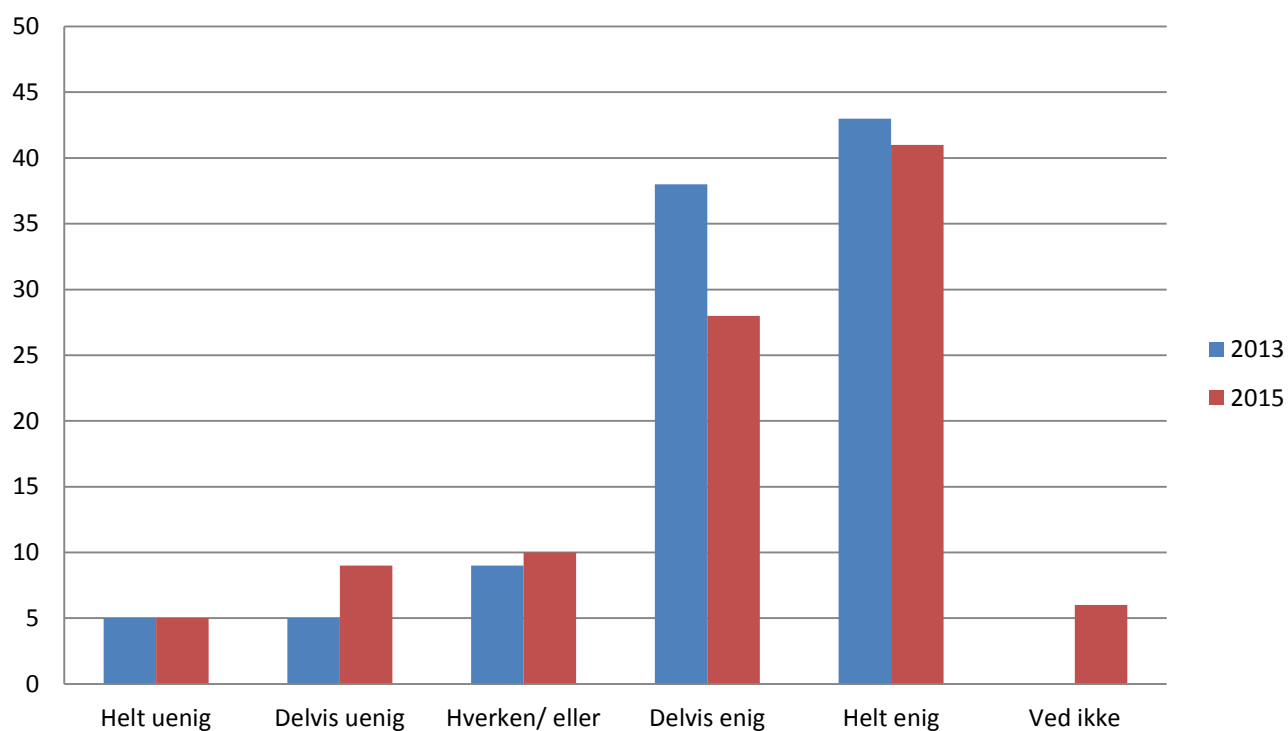

Det er i orden at stille krav om, at alkoholmisbrugere på offentlig forsørgelse, skal gå i behandling for misbruget som betingelse for fortsat forsørgelse

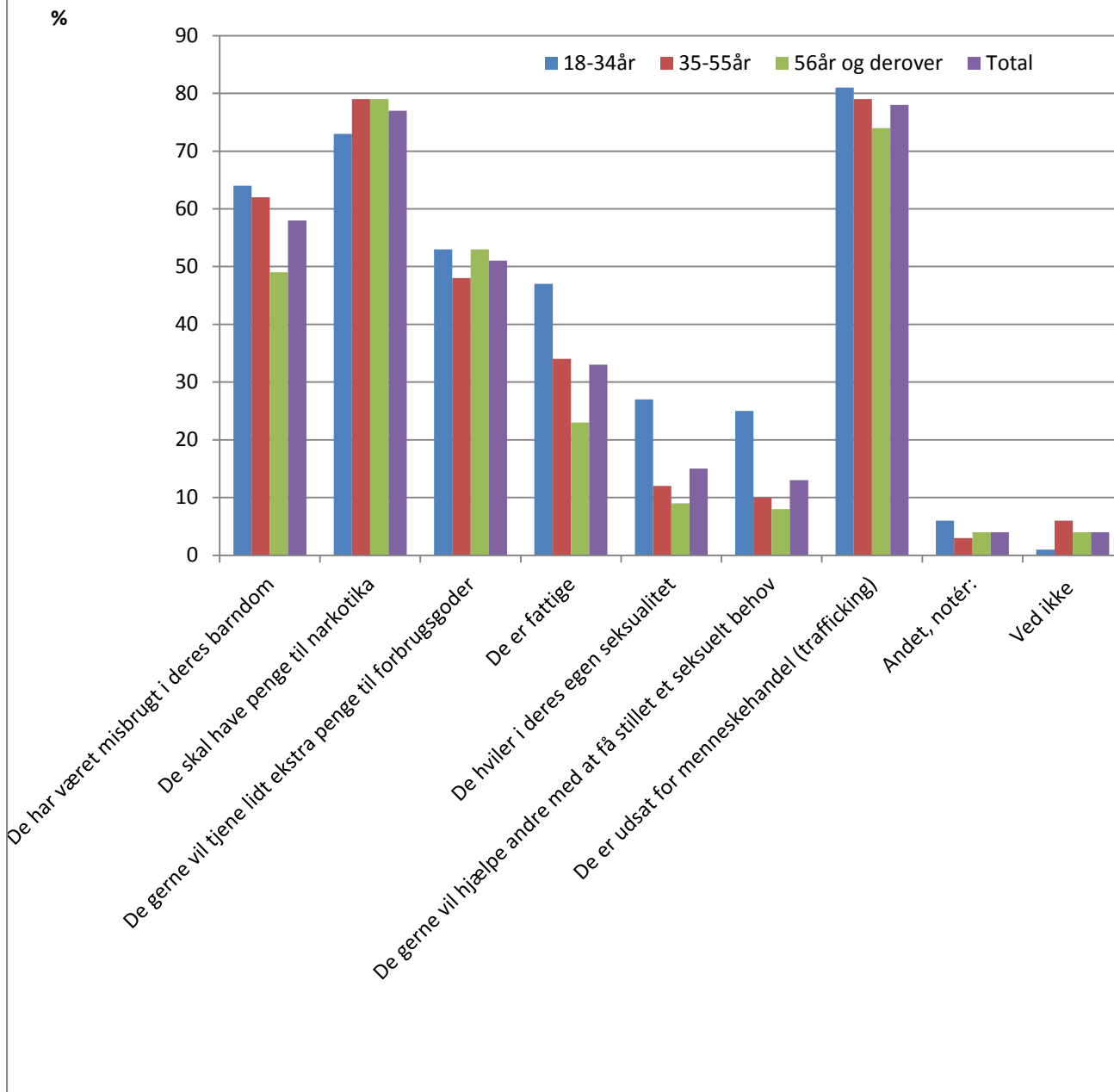

Det er i orden at stille krav om, at alkoholmisbrugere på offentlig forsørgelse, skal gå i behandling for misbruget som betingelse for fortsat forsørgelse (18-34 årige over tid)

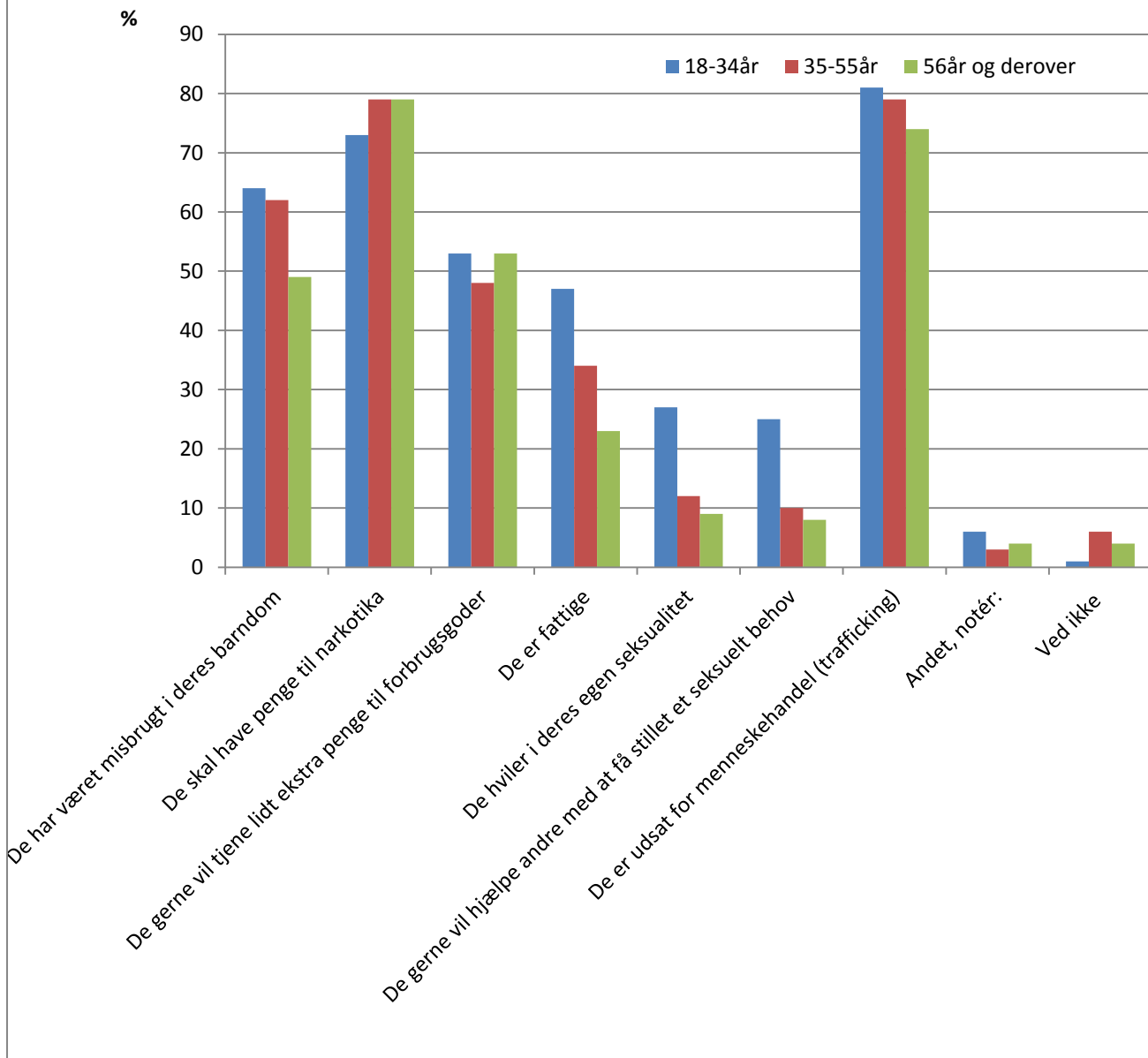
%

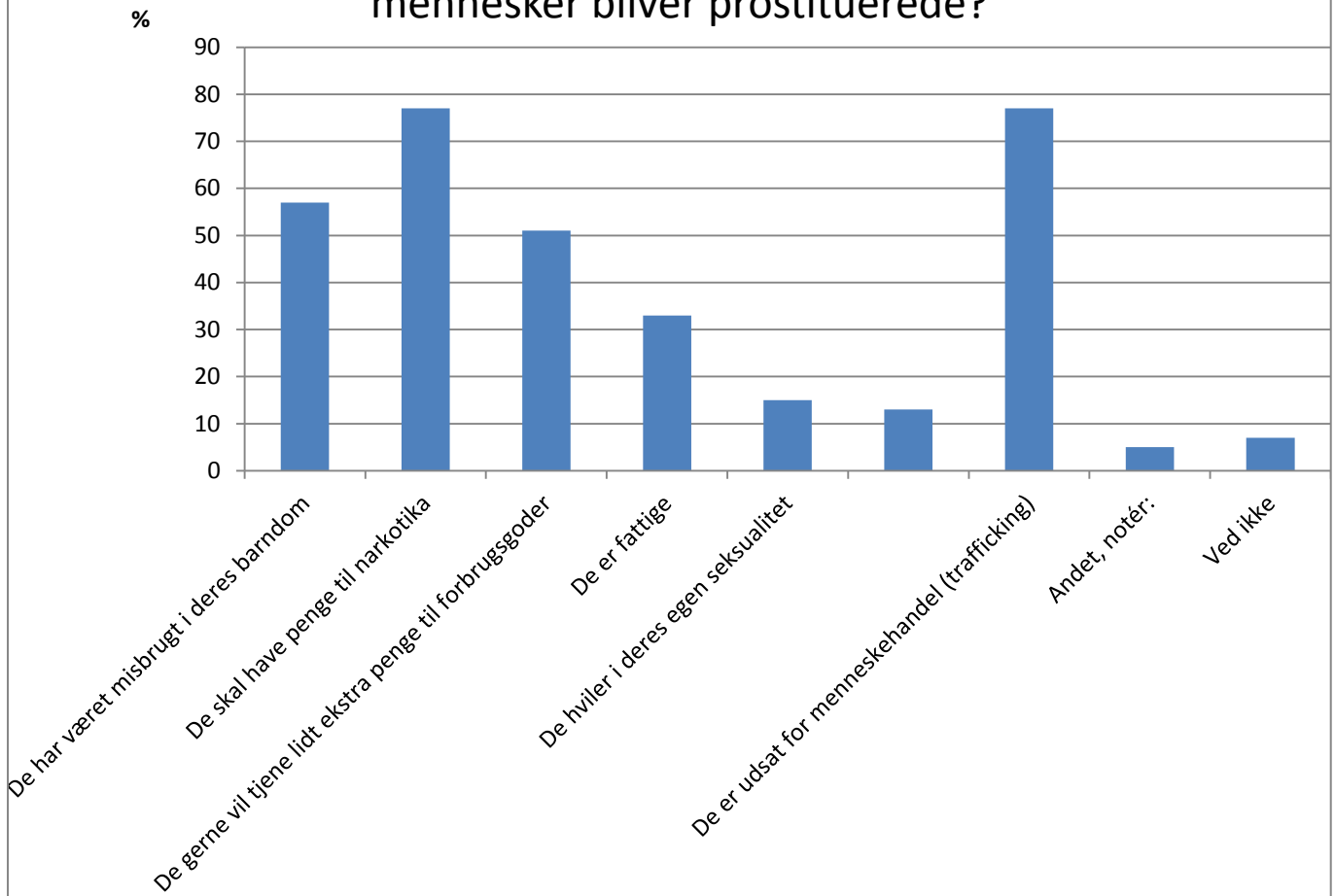
Hvilke af følgende årsager tror du kan føre til, at mennesker bliver prostituerede?

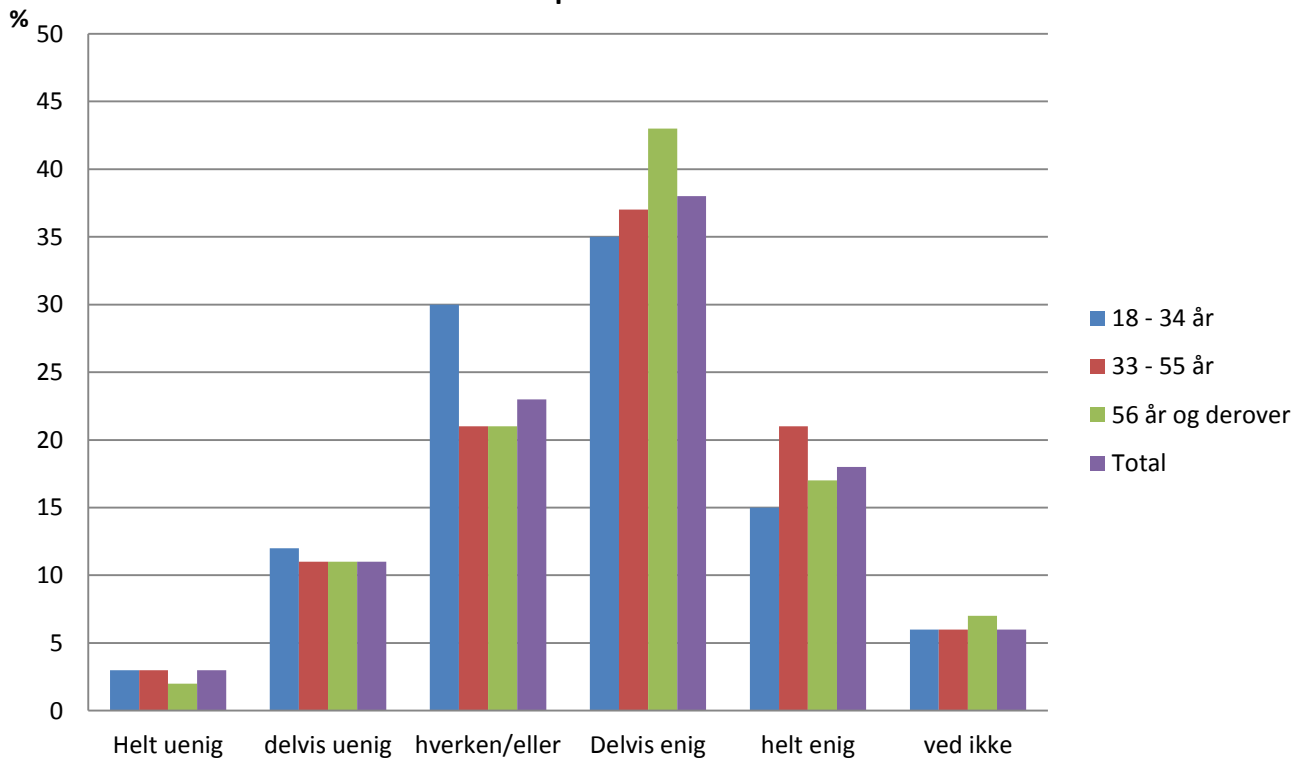
Hvilke af følgende årsager tror du kan føre til, at mennesker bliver prostituerede?

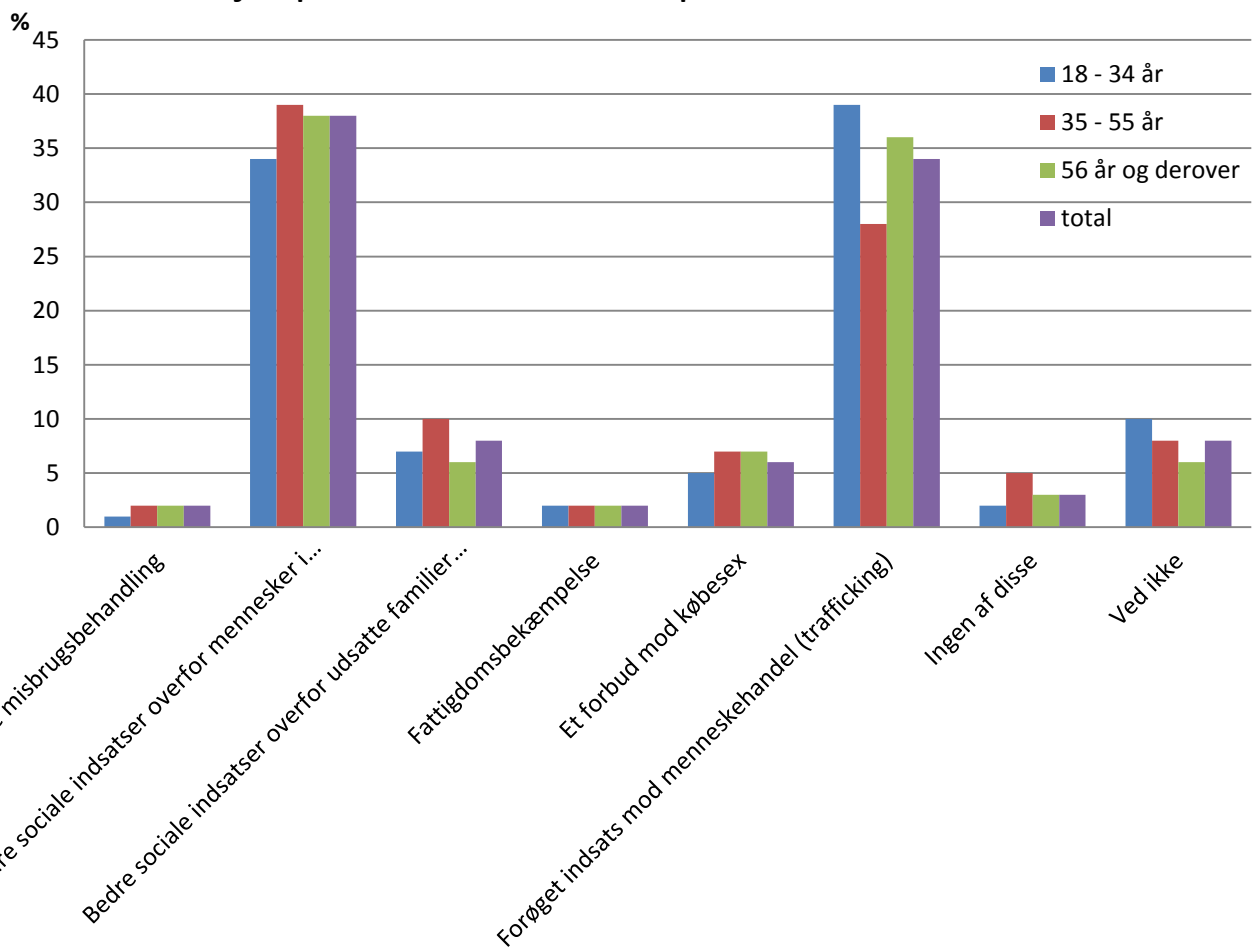
Hvilke af følgende årsager tror du kan føre til, at mennesker bliver prostituerede?

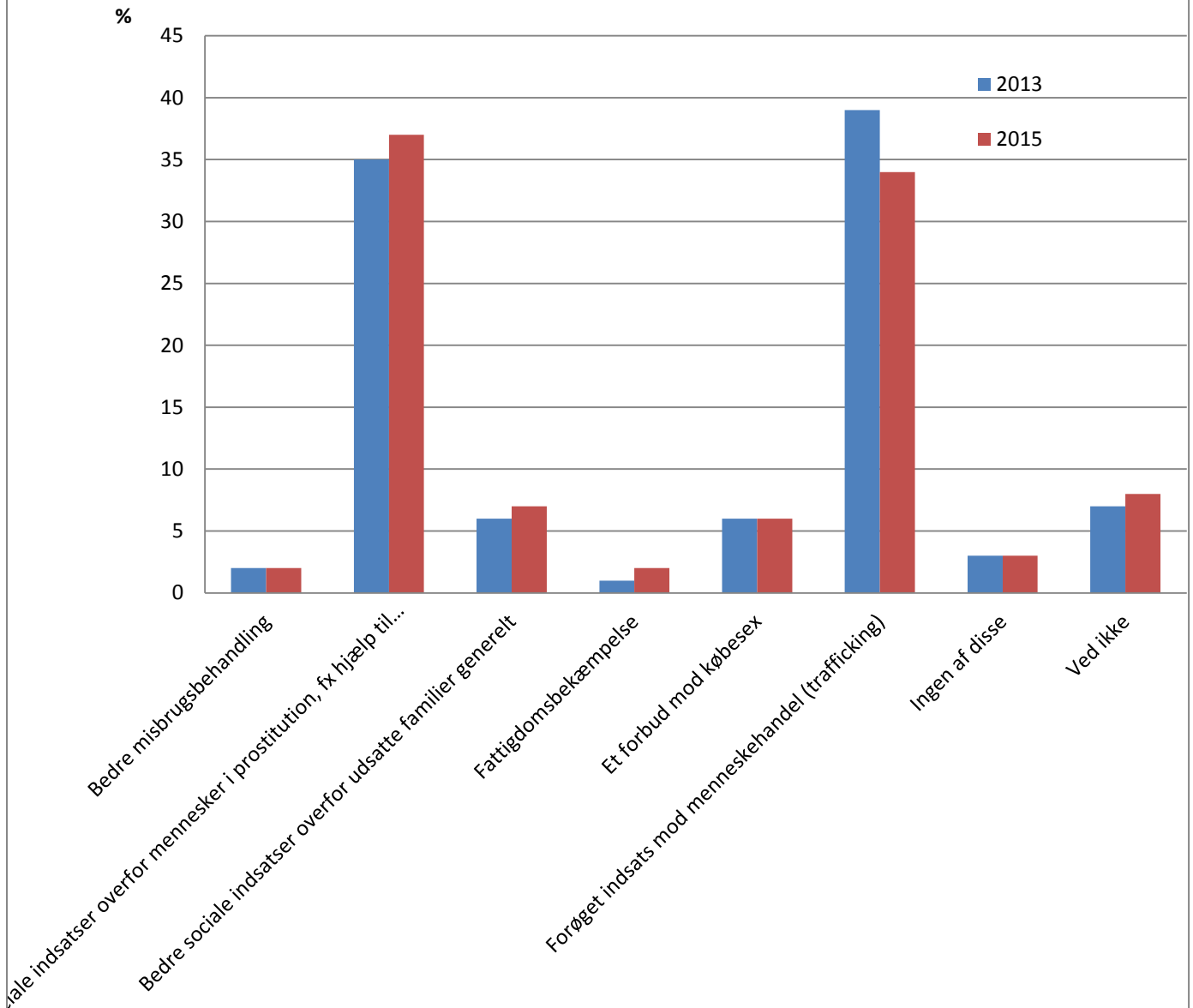
Mennesker i prostitution er ofre?

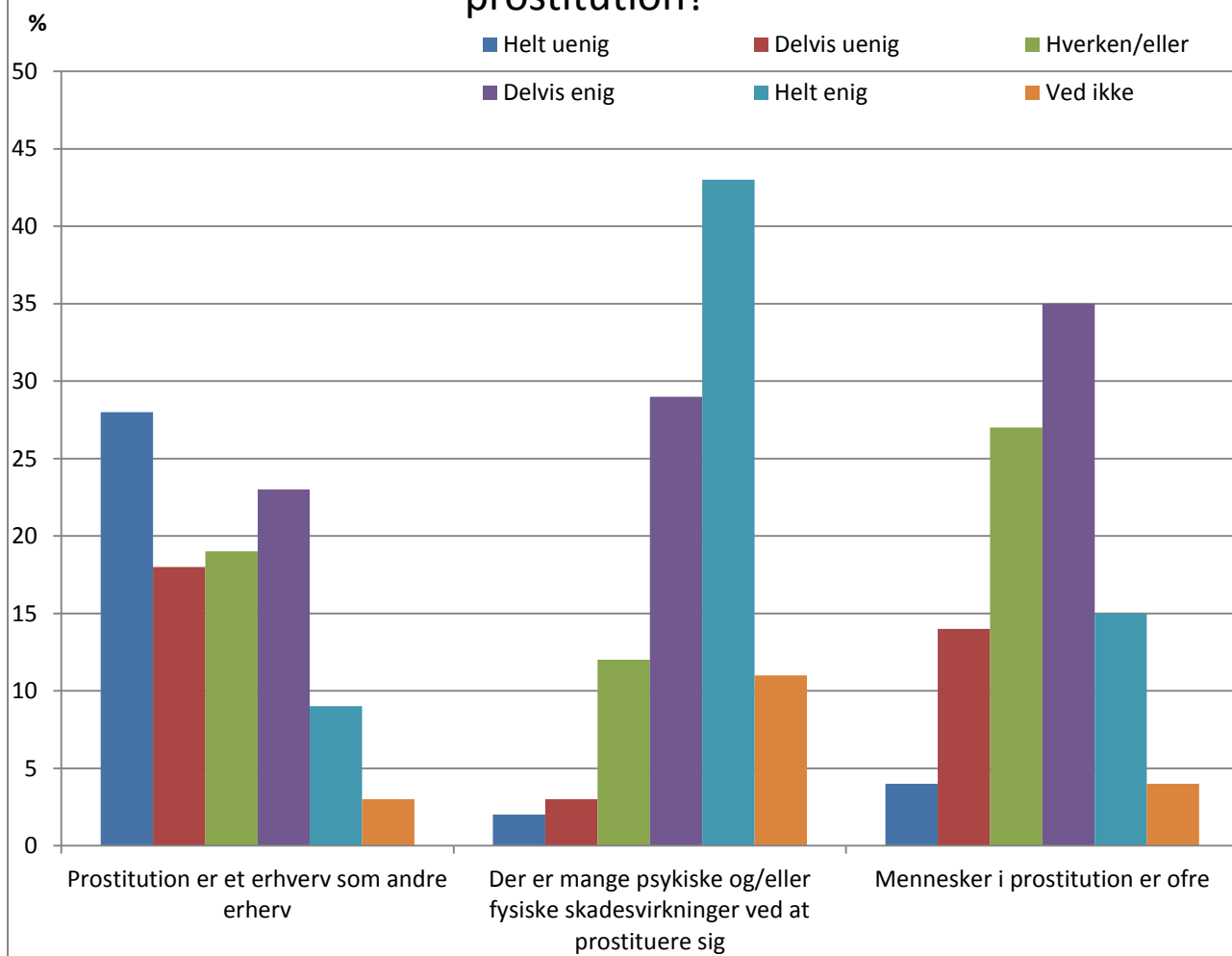
Hvis du skal vælge ét af følgende tiltag, hvad mener du så vil have den største effekt i forhold til at forbedre hjælpen til mennesker i prostitution i DK?

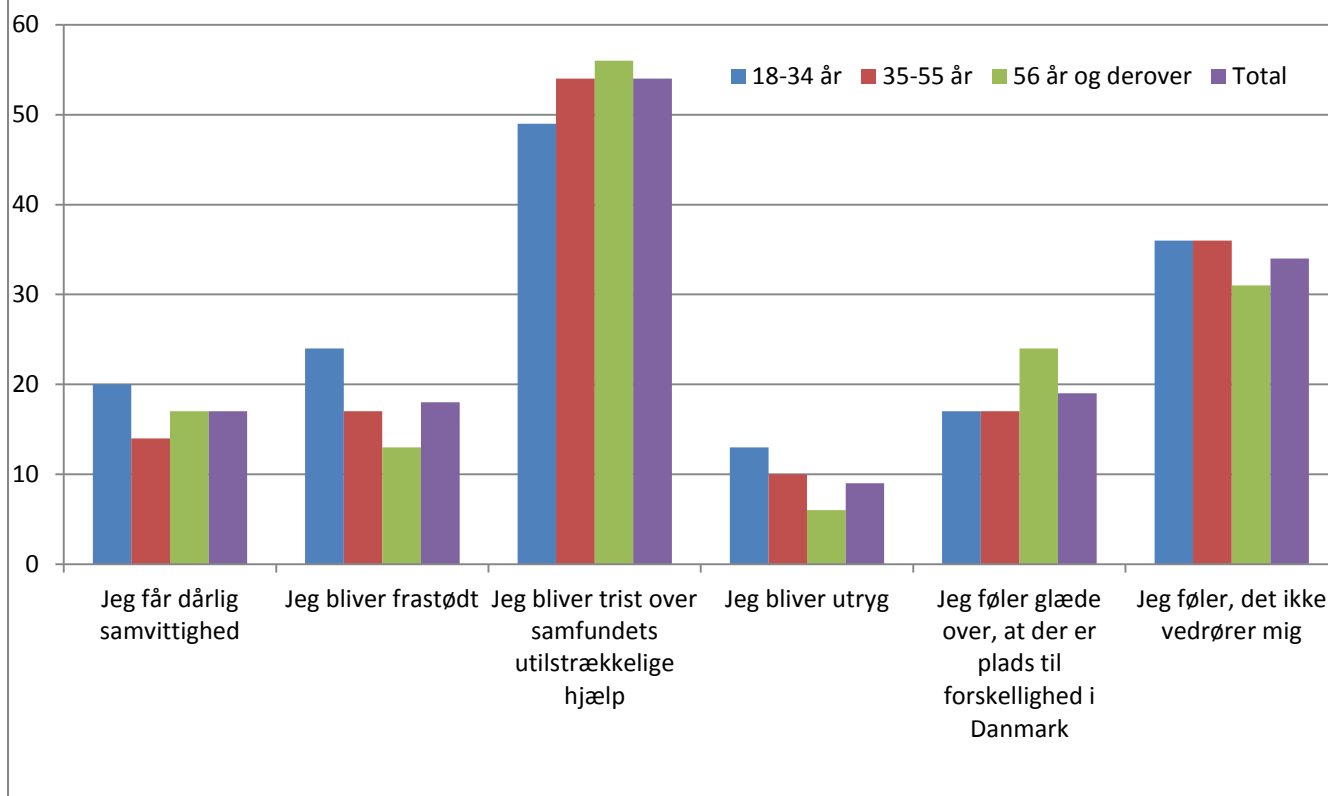
Hvis du skal vælge ét af følgende tiltag, hvad mener du så vil have den største effekt i forhold til at forbedre hjælpen til mennesker i prostitution i Danmark? (over tid)

Hvor enig eller uenig du er i følgende udsagn om prostitution?

Oplever du nogle af nedenstående følelser, hvis du ser prostituerede på gaden eller et offentligt sted?

Oplever du nogle af nedenstående følelser, hvis du ser prostituerede på gaden eller et offentligt sted? (18-34 årige over tid)

